יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 91 | Łódź, Czwartek, 20 kwietnia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, כ״ד ניסן תרצ״ג | № 91

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דער דאלאר פאלט
אויסערגעוועהנליכע ירידה אויף אלע בערזעס

פ א ר י ז, 19 (ספ. טעל.)

די לעצטע טעג ווייזען ארויס א שטארקע צעוודערונג אויף די גאלד-בערזעס. קודם כל זעהט מען עס אינ׳ם דאלאר. אזוי למשל האט פאריז דאנערשטאג נאטירט, ביים שליסען די בערזע, דעם אפיציעלען קורס פון דאלאר מיט 25,35. נאך דער בערזע זענען אבער די אמעריקאנישע דעוויזען פלוצים געפאלען ביז 25.20.

די איצטיגע סיטואציע איז דאכט זיך א פועל-יוצא פון די געשפרעכען, וואס ווערען געפיהרט דורך דעצידירענדע פאקטארען אין וואשינגטאן בנוגע די מעגליכקייטען פון בעקעמפען די עקאנאמישע שוועריגקייטען דורך געלד, עס האנדעלט זיך וועגען דער דעציזיע צו דערהאלטען דעם דאלאר אויף דער מדרגה פון דעם איצטיגען גאלד-פאריטעט, צו פערקלענערען איהם, אדער צו דערקלערען א צוואנגס-קורס.

* * *

היינט איבערראשונג האט, זיך ביים עפענען די אויסלענדישע בערזעס, ווידער ארויסגעוויזען א ירידה-טענדענץ פון דאלאר.

ל א נ ד א ן, 19. (ספ. טעל.)

היינט איז דער דאלאר אויף דער לאנדאנער בערזע שטארק געפאלען. די נאטירונגען האבען זיך אנגעהויבען מיט 3,45 א האלב, און, נאכ׳ן שליסען די בערזע, איז ער נאטירט געווארען 3,51 א פירטעל פאר א פונט.

לויט קלאנגען, איז די ירידה פונ׳ם דאלאר ארויסגערופען געווארען דורך אלארמען וועגען אנ׳אינפלאציע, וואס זאל געפלאנט זיין אין אמעריקא.

אין לאנדאן ווערען איצט געמאכט בעמיהונגען נישט צו דערלאזען צו דער עליה פונ׳ם פונט, וואס איז נישט געוואונשען פאר׳ן אויסלענדישען האנדעל פון גרויס-בריטאניען און פאר די געשפרעכען, וואס ווערען איצט געפיהרט דורך מאקדאנאלד׳ען אין וואשינגטאן.

די ענגלישע באנק האט נעכטען איינגעקויפט א ריזיגע צאהל גאלד — פאר 4,468,121 פונט, דערפיהרענדיג איהר גאלד-זאפאס ביז צו 183,963,895 פונט.

* * *

היינט פריה האט מען דעם דאלער נאטירט אויף דער לאנדאנער בערזע 3.57. נעכטען, ביים שליסען די בערזע האט דער קורס פון דאלער בעטראפען 3,47,37.

היינט פריה האט מען דעם דאלער אויף דער פאריזער בערזע נאטירט אין פאריז מיט 24.80. נעכטען — געשלאסען די בערזע מיט 25,25.

אין ציריך נאטירט מיט 5,06; נעכטען גע-שלאסען מיט — 5,14.

וו א ש י נ ג ט א ן, 19 (ספ. טעל.)

עס איז ארויסגעגעבען געווארען א פער-ארדנונג, וואס שטעלט צוריק דעם פערבאט פון ארויספיהרען גאלד פון אמעריקא. דער ציל פון דעם איז צו הויבען די פרייזען פון ארטיקלען פון אינערליכער קאנסומפציע, און איז דער ערשטער שריט צו דורכפיהרען א קאמפאניע צו שאפען עסטגעשטעלטע פרייזען, וואס ווערען דיקטירט דורך אפיציעלע פאקטארען.

ל א נ ד א ן, 19 (ספ. טעל.)

נאכ׳ן בעקומען די ידיעה פון אמעריקא וועגען פערבאט ארויסצופיהרען גאלד, איז דער קורס פון דאלאר נאטירט געווארען 3,62,5 פאר א פונט.

גלייכצייטיג זענען דא אנגעקומען ידיעות וועגען דער שטייגערונג אין ניו-יארק פון די רויה-שטאפען-פרייזען און פון אקציעס.

וו א ר ש א, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט) אין אווענד איז דער דאלאר אין דעם אויסער-בערזע-פערקעהר געפאלען ביז 8.60

די דעפעשען אבער, וואס זענען אנגעקומען פון וואשינגטאן און לאנדאן אין די אוונט-שעה׳ן גיבען איבער וועגען א בערייטענדער בעסערונג פונ׳ם דאלאר-קורס, און די לעצטע ידיעות פון וואשינגטאן לייקענען קאטעגאריש אפ די קלאנגען וועגען די סענסאציאנעלע אינפלאציע-כוונות פונ׳ם פרעזידענט רוזוועלט, ווי אויך אלע קלאנגען, אז אמעריקא טרעט אפ פונ׳ם גאלד-פאריטעט

יודיש-דייטשער פראפ. צאנדיק
בעקומען א קאטעדרע אין שטאק-האלמער אוניווערזיטעט

ש ט א ק ה א ל ם, 19 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

דער בעריהמטער יודיש-דייטשער גינעקאלאג ד״ר צאנדיק האט בעקומען א קאטעדרע אויף דער שטאקהאלמער אוניווערזיטעט.

היטלער-דעמאנסטראציעס אין טשערנאוויץ

ב וּ ק א ר ע ש ט, 19 (ספ. טעל.)

נעכטען אין אווענד האבען אין טשערנאוויץ אנ׳ערך 200 אוקראינער און היטלער-דייטשען איינ-געארדענט א דעמאנסטראציע אין מיטען שטאט, אויסגעהאקט די שויבען אין מאגאזינען, און פער-וואונדעט א סך פערבייגעהער, פון זיי 5 שווער.

מיט דער הילף פון מיליטער, האט פאליציי צוריקגעשטעלט די ארדענונג, ארעסטירענדיג 35 מאניפעסטאנטען.

עטליכע פון זיי זענען איבערגעוויזען דעם פראקוראטור.

קוזיסטעז מאכען יד-אחת מיט היטלער׳ן

ב ו ק א ר ע ש ט. (יט״א) די קוזיסטישע „ליגע פאר נאציאנאל-קריסטליכער פערטיידיגונג" האט פערעפענטליכט א מעלדונג, אין וועלכער זי ווא-רענט, די יודען נישט צו בעליידיגען היטלער׳ן און פאדערט אויף די רומענישע בעפעלקערונג נאכצוטון דעם דייטשען ביישפיל און איבערבויען די מלוכה אויף דעם „געזונדען יסוד פון קריסט-ליכען גייסט און נאציאנאליסטישע טראדיציעס". צום סוף ווערט אויך געדראהט מיט אנ׳אנטי-יודישען באיקאט.

די דאזיגע שענדליכע מעלדונג האט ארויס-גערופען שארפע פראטעסטען אין דער דעמאקרא-טישער פרעסע און עפענטליכקייט.

פייערונגען אינם יאהר-טאג פון דער בעפרייאונג פון ווילנע

וו א ר ש א, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט) דעם 21 ד. ח. וועלען פארקומען פייערליכקייטען אין שייכות מיט׳ן 14-טען יאהר-צייט זינט ווילנע איז בעפרייט געווארען.

צו די פייערליכקייטען פאהרט ארויס פון ווארשא דער מארשאל פילסודסקי מיט פרוי און קינדער.

דער היטלעריזם שפייט אויף אלץ
אז קיין חרפה איז בכלל נישטא, טא וואס האבען זיי צו פערלירען

וו י ע ן, 19 (ספ. טעל.)

אין לינץ זענען פונאנדערגעקלעבט געווארען פלאקאטען מיט א לעסטערענדער אויפשריפט: „הייל היטלער, יודא כריסטוס פערעקען"!

דער דאזיגער פלאקאט האט אין די קאטוילישע קרייזען געמאכט א שרעקליכען רושם.

דער בישאף פון לינג האט אויסגעדריקט א פראטעסט, אונטערשטרייכענדיג, אז אזא איינפאל האט געקאנט ענטשטיין נאר אויפ׳ן יסוד פון א נישט-קריסטליכען ראסען-שגעון.

די ארטיגע לייטונג פון דער היטלער-פארטיי האט פערעפענטליכט א דערקלערונג, אין וועלכער זי לייקענט אפ, אז זי זאל האבען צונויפגעשטעלט דעם פלאקאט, און זי בעשטימט 1000 שילינג אויף אויפצודעקען די שולדיגע.

אפיציעלער קאמוניקאט
וועגען די געשעהענישען אין באלוט
אדמיניסטראטיוו פערמשפט 16 פערזאן פאר׳ן אנטיילנעהמען אין די געשעהענישען

נעכטען, דעם 19-טען ד. ח. איז אין לאדז געווען פולשטענדיג רוהיג.

אין שייכות מיט די פארגעקומענע געשעהע-נישען אין באלוט ביז נעכטען, האט דאס אדמי-ניסטראטיווע געריכט ביי דער סטאראסטווע בע-טראכט 17 ענינים.

16 בעשולדיגטע זענען פעראורטיילט גע-ווארען לויט׳ן ארטיקעל 28 פאר׳ן אנטיילנעהמען אין אוואנטורעס צו אנ׳אומבעדינגטען ארעסט פון 1 וואך ביז 2 חדשים.

דער
גאלד, ביזשוטעריע
און לאמבארד-הווישעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

די נאהנטסטע
עקסקורסיע קיין ארץ-ישראל
אין אנהויב מאי.
אינפארמאציעס ערטיילט „למען ארץ-ישראל" שרודמיעסקא 3, טעל. 193-42 טעגליך פון 1–10 און פון 4–7 אווענד.
ס׳איז געבליבען א קליינע צאהל פלעצער.
ס׳ווערט אויך ערלעדיגט באגאזש-זענדונגען דירעקט קיין ארץ-ישראל.
2037

צו אלע הויזבעזיצער,
מיטגלידער פון דער לאדזער קרעדיט-געזעלשאפט
(TOWARZYSTWO KREDYTOWE)
מיר דערמאהנען, אז עס איז נאך געבליבען איינציגע טעג אין משך פון דער דאזיגער צייט קען מען נאך ארויסנעהמען לעגיטימאציעס, אהן וועלכע ס׳וועט נישט מעגליך זיין אנטייל-צונעהמען אין דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער קרעדיט-געזעלשאפט, וואס קומט פאר דעם 26/4 ד. י., 6.30 נאכמ.
פראגען, וועלכע וועלען בעהאנדעלט ווערען אויף דער איצטיגער אלגעמיינער פערזאמלונג, דעצידירען וועגען אייערע וויכטיגסטע לעבענס-אינטערעסען.
ווער עס קומט נישט צו דער אלגעמיינער פערזאמלונג בעגעהט א פערראט געגען זיך זעלבסט און לגבי זיין פאמיליע.
נעהמט מיט אייערע פאטאגראפיעס און נעהמט ארויס מאסענווייז די לעגיטימאציעס. ערפילט אייער פליכט!
קאמיטעט פאר די ענינים פון לאדזער קרעדיט-פעראיין ביים צענטר. הויז-בעזיצער-פעראיין אין לאדז, פעטריק. 46.
2024

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטארבען ד. 17 אפריל 1933 אונזער איניגסטגעליבטע מוטער און פרוי
נ״ע בלומא מארקוס
(געב. שווארץ)
אין עלטער פון 49 יאהר.
אין טיפען טרויער פערבליבענע
מאן, טעכטער, זוהן און איידעם

אכטונג, מוזיק-ליבהאבער!
דער בעקאנטער מוזיקער י. טויבע נעמט אן לעקציעס אויף פידעל, קלא-וויר און מאנדאלין מיט א געקירצטער מעטאדע. — פארטשרים בעזיכערט!
מיט אכטונג
י. טויבע, אל. 1 מאי 18
געדענקט דעם אדרעס!

אלע דארפען וויסען!
צום זומער סעזאן רעשטען
בעקומט איהר
פון די בעסטע קוואליטעטען ביליצער, טאטאשא-ווער און אנדערע נייעסטע מאדערנסטע מוסטערען פון הערען- און דאמען-שטאפען
פאר דאמען
אויף פאלטענס, אויפקאסטיומען
נור ביי
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
פאר מענער
אויף אנצינגער, אויף פאלטענס
געדענקט דעם אדרעס
R. SZCZĘŚLIWY
5 באוואמיעסקא 5, פראנט, 2. שטאק.

מילדער אורטייל
איבער די ענגלישע אינזשיניערן אין מאסקווע

מאסקווע, 19 (ספ. טעל.)
נעכטען איז אין מאסקווע ארויסגעטראגען געווארען דער אורטייל אין פראצעס פון די ענגלישע אינזשיניערן, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין סאבאטאזש און שפיאנאזש.

צוזאמען מיט די ענגלענדער זענען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק געזעסען 11 רוסען, וועלכע האבען בעקומען אורטיילען פון אנדערטהאלבען ביז 10 יאהר טורמע.

מצד די געמשפט'ע ענגלענדער האט טארנטאן בעקומען 3 יאהר, אינזש. מאקדאנאלד — 2 יאהר; די אינזשיניערן בארדוועל און קישניי — זענען פעראורטיילט געווארען צו פערלאזען סאוויעט-רוסלאנד אין פערלויף פון 3 טעג מיט'ן פערבאטען דעם אריינפאהר אהין אויף 5 יאהר. דער טעכנישער גרעגארי איז בעפרייט געווארען. אלע פערמשפט'ע האט מען פערעכענט דעם פרעווענטיוו-ארעסט.

מאסקווע, 19 (ספ. טעל.)
די פערמשפט'ע ענגלישע אינזשיניערן האבען זיך געווענדעט צום פרעזידיום פון צ. ק. וו. יוע מיט בעגנעדיגונג.

קאנפערענץ אין מינכען

בערלין, 19 (ספ. טעל.)
שבת וועט אין מינכען פארקומען א קאנפערענץ פון די פארטיי-פיהרער פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי, אויף וועלכער עס זאלען איינגעלאדענט ווערען פארשטעהער פון שטאלהעלם, בכדי צו פערנעהמען א שטעלונג לגבי די פלענער פון דער צוקינפטיגער צוזאמענארבייט פון די צוויי וויכטיגסטע גרופירונגען פונ'ם נאציאנאלען לאגער.
אויף דער קאנפערענץ זאל אויך אנקומען דער קאנצלער היטלער.

בערלין, 19 (ספ. טעל.)
היינט איז אנגעקומען קיין מינכען דער דייטשער קאנצלער היטלער, וועלכער איז גלייך אוועק אויף א זיצונג פון מיניסטאריען.

שנייען און שטורעמס

בערלין, 19 (ספ. טעל.)
פון מינכען מעלדעט מען, אז אין גאנץ בייערן איז די טעמפעראטור שטארק געפאלען. פאריגע נאכט איז אין מינכען ארויסגעפאלען א טיפער שניי, אזוי אז די שטאט זעהט אויס, ווי אינמיטען ווינטער.

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)
איבערן קאנאל לאמאנש בושוועט א שטארקע שניי-זאוויערוכע.
אויך אין לאנדאן און אין די דרום-מזרח-פראווינצען איז היינט פארמיטאג געפאלען א גע-דיכטער שניי.

א מיטעל „אפצוהיטען" די יודען
מען שלעפט זיי אוועק אין די ארעסטען, אז דארט זענען זיי שוין „זיכער" משטיינסגעזאגט

בערלין, 19 (ספ. טעל.)
נעכטען זענען דא ווידער פארגעקומען אנטי-פוילישע דעמאנסטראציעס.
פאר די געשעפטען פון פוילישע בירגער האבען זיך געקליבען גרופען מענשען און געמאכט אויסרופען געגען די כלומרשטע רעפרעסיעס לגבי דער דייטשער בעפעלקערונג אין פוילען.
די ארדענונג האט אפגעהיט פאליציי.
די איינהאבער פון די געשעפטען יודען, פוילישע בירגער, האט מען אריינגעזעצט אין ארעסטען... בכדי צו פערזיכער'ן זיי דאס לעבען.
זייערע געוועלבער זענען געשלאסען געווארען ביז צום אפרופען.

אנשטאט נויראט'ן — פאן-פאפען

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
דער בערלינער קארעספאנדענט פון „פאריז-סואר" מעלדעט וועגען דעם, אז איינגיכען וועט פארגעזעהן א נ'ענדערונג אויפ'ן אמט פון דייטשען אויסערן-מיניסטעריום: נויראט זאל אוועק אין דימיסיע, און באמינירט ווער'ן אלס אמבאסאדאר אין לאנדאן.
לויט ווי דער קארעספאנדענט אינפארמירט, וועט נויראט'ן נישט העלפען זיין לעצטער ארטיקעל אין דער „קעניגסבערגער אלגעמיינער צייטונג", וואו ער בעמיהט זיך צו הערווייזען, אז ער האט זיך גענצליך צוגעפאסט צום נייעם רעזשים אין דייטשלאנד.
ווארשיינליך וועט אויף זיין ארט קומען פאן פאפען, וועלכער בעקומט אנ'אלץ גרעסערען צוטרוי מצד היטלערן.
עס זאלען אויך קומען נאך וויכטיגע שינוים אויף די דייטשע דיפלאמאטען-אמטען.

די פראטעסט-בעוועגונג אין טשעכאסלאוואקיי געגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד
אויפגעהערט צו האלטען דייטשע דרשות אין די סינאגאגען

פראג (יט"א) די פראטעסט-אקציע פון יודענטום אין טשעכאסלאוואקיי געגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד נעהמט אן אלץ ברייטערע פארמען. די פראגער יודישע קהלה האט פערארדנעט, דאס אין אלע סינאגאגען זאל מען אויפהערען צו האלטען די דרשות אין דער דייטשער שפראך.
ווי יט"א ווערט געמאלדן, זענען פון „דייטשען קאסינא" אין פראג, וואס גרופירט ארום זיך די דייטשע בירגערליכע קרייזען, ארויסגעטרעטען געגען ווי 500 יודען.
דער קארלסבאדער ראבינער ד"ר ציגלער האט אין דער „דייטשער טאגעסצייטונג" פערעפענטליכט אנ'ארטיקעל, וואס איז פערשטאנען געווארען אלס פרובע צו פערגלעטען די געשעהענישען אין דייטשלאנד. גלייך זענען אלס פראטעסט ארויסגעטרעטען פון דער קארלסבאדער קהלה פיל מיטגלידער, ראבינער ציגלער האט דערלאנגט א ביטע וועגען דימיסיע.
פון פיל שטעט קומען אן מעלדונגען וועגען מאסען-ארויסטריטען פון יודען פון די דייטשע פעראיינען און וועגען באיקאט פון דייטשע צייטונגען, וועלכע גרעניצען זיך נישט אפ ענטשידען פון די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד.

געפלאנט א געמיינזאמע פראנט פון די יודען אין באלטיקום, פוילען און רומעניע
געגען די יודען-רדיפות אין דייטשלאנד

ריגא (יט"א) דער לעטישער האנדעלס-אינדוסטריע-פערבאנד, וועלכער פעראייניגט די גרעסטע צאהל יודישע סוחרים און אינדוסטריעלע פון לעטלאנד האט זיך געווענדעט מיט א פארשלאג צו די יודישע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס אין פוילען, רומעניען, ליטע און עסטלאנד, אפצוהאלטען א געמיינזאמע קאנפערענץ אין ריגע.
ווי דער יט"א-קארעספאנדענט דערוויסט זיך וועט אויף דער קאנפערענץ בעהאנדעלט ווערען אויך די פראגע וועגען ארגאניזירען א געמיינזאמען ווירטשאפטליכען פראנט פון די יודען אין די דער-מאהנטע לענדער געגען דעם היטלעריסטישען דייטשלאנד, כל-זמן דארט וועלען נישט אויפהערען די יודען-רדיפות.

פראנצויזישער מעמאריאל אין בערלין

בערלין, 19 (ספ. טעל.)
דער טעקסט פונ'ם פראנצויזישען מעמאריאל מכוח דעם פאקט פון די 4 מלוכות איז אפיציעל איבערגעשיקט געווארען דער דייטשער רעגירונג. ער וועט מיט זיך פארשטעלען אנ'אויסגאנגס-פונקט פאר אפיציעלע דייטש-פראנצויזישע געשפרעכען, וועלכע וועלען, לויט אינפארמאציעס פון ביורא קאנטי פערפיהרט ווערען אין בערלין נאכדעם, ווי דער אמבאסאדאר פראנסוא פאנסע וועט זיך צוריק-קעהרען פון אורלויב.

פראטעסט פון העברעאישען „פען"-קלוב
געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

ירושלים, 19 (יט"א טעלעגראפיש).
דער העברעאישער „פען" קלוב האט בעשלאסען אריינצוטראגען א פראטעסט-רעזאלוציע געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד אויפ'ן קאנגרעס פון די „פען"-קלובען, וואס קומט פאר סוף מאי ד. י.

50 פראצ. באה'-הנחות פאר דעלעגאטען
אויפ'ן אלפויל'שן קהלות-צוזאמענפאר

ווארשא, 19 (יט"א טעלעפאניש)
דער קאמיטעט וואס ארגאניזירט דעם אלפוילישען צוזאמענפאהר פון די קהלות, האט אויסגעפועלט 50 פראצ. באהן-הנחה פאר די דעלעגאטען צום צוזאמענפאהר.
קיין איינלאדונגען ווערט נישט ארויסגעשיקט.

עמיר אבדולא געשלאסען שלום מיט איבן-סאוד

ירושלים (יט"א) דער פיל-יעהריגער פער-ביסענער קאמף צווישען דעם קעניג פון העדזשאס, איבן סאוד, און דעם עמיר פון עבר-הירדן, אבדולאה, איז די טעג פערענדיגט געווארען, און די 2 בלוטיגע שונאים האבען געשלאסען שלום.
די דאזיגע פערשטענדיגונג ווערט אפגעשאצט אלס געשעהעניש פון גרויסער פאלטישער בעדייטונג פאר דער ענטוויקלונג פון די אראבישע לענדער.

נפטר געווארען הרב דאסבערג אין אמסטערדאם

אמסטערדאם, (י.ט.א.) אין עלטער פון 61 יאהר איז דא געשטארבען הרב שמואל דאס-בערג, איינער פון די פאפולערסטע פרעדיגער אין האלאנד. דער פערשטארבענער איז געווען עקזעקוטיוו-מיטגליד פון פערבאנד פון יודישע רעלי-גיעזע-לעהרער „אחוה".

ס'איז גארנישט צו גלויבען אויף זיי...
יענע זענען דאר איידעל געקנעטעט — די פיינקייט אליין

קאטאוויץ, 19 (טעלעפאניש).
היינט איז דא אנגעקומען פון דייטשלאנד דער 55-יעהריגער קניספעל, א געבוירענער פון זשעשאוו, וועלכער האט א לענגערע צייט געוואוינט אין בערלין.
אנגעקומען איז ער אהער מיט 3 זיהן.
דער אלטער קניספעל האט איבערגעגעבען, אז דעם 16. ה. ח., ביינאכט, האט א היטלעריסטישע באיובקע אדורכגעפיהרט אין זיין דירה א רעוויזיע.
די רעוויזיע האט געגעבען א נעגאטיווען רעזולטאט, אבער דאך האבען איהם די היטלעראוויצעס מערדערליך געשלאגען ביז ער האט פערלוירען דאס בעוואוסטזיין. חוץ מזה האט ער פון די קלעפ אויך פערלוירען דאס לשון.
זיינע זוהן האט מען ארעסטירט, אבער אויף אנ'אינטערווענץ מן הצד זענען זיי בעפרייט געווארען פון דער תפיסה.
פריהער אבער האבען די היטלעראוויצעס זיי מתרה געווען, אז אויב זיי וועלען תיכף נישט פערלאזען דייטשלאנד, וועט מען זיי דער'הרג'ענען.
אין שרעק פאר'ן טויט, האט קניספעל מיט זיינע 3 עלטערע זיהן פערלאזט בערלין, וואו עס זענען איבערגעבליבען זיין פרוי און די יונגערע קינדער.

קאטאוויץ, 19 (טעלעפאניש)
דער פוילישער קאנסול אין אפאליע האט היינט אינטערוועניר'ט וועגען עטליכע צעהנדליג פוילישע בירגער, וועלכע זענען ארעסטירט געווארען און זיצען שוין א חודש אין טורמע.
דער קאנסול האט געמאכט אויפמערקזאם, אז א רייה אינטערווענץ-בריף בלייבען אהן אנ'ענטפער און אז די פוילישע יודען ווערען געהאלטען אין דער טורמע אהן א פארמעלען בעשולדיגונגס-אקט.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פון לונגען- הארץ-
און סקלעראז-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 וו.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונד.

בעקאנטמאכונג.
די אלגעמיינע פערזאמלונג
פון דער קאאפעראטיווער קליינהענדלער-באנק, לאדז, אגראדאווע 2, קומט פאר מיטוואך, ד. 3 מאי 1933 פינקטליך 5 א זייגער נאכמיטאג אין זאל פון „הזמיר" אל. קאשטשושקי 21 מיט פאלגענדער סאג-ארדנונג:
1) דערעפנונג; 2) וואהלען פון א פרעזידיום; 3) דאס איבערלייענען דעם פראטאקאל פון דער פריהערדיגער אלגעמיינער פערזאמלונג; 4) בעריכטען: א. פון דער פערוואלטונג, ב. פונ'ם ראט ג. פונ'ם פערבאנד פון די יודישע קאאפעראטיווע געזעלשאפטען אין פוילען; 5) דאס בעשטעטיגען דעם בילאנס פאר'ן יאהר 1932 און דעם אייזערנעם פאנד; 6) פערטיילען דעם ריווח פאר'ן יאהר 1932; 7) וואהלען פון 1 מיטגליד אין דער פערוואלטונג און 3 מיטגלידער אין אויפזיכטס-ראט אנשטאט די אויסגעלאסעוועטע; 8) דאס אננעהמען דעם בודזשעט פאר'ן יאהר 1933.
ראט און פערוואלטונג
פון דער קאאפ. קליינהענדלער-באנק
אין לאדז, אגראדאווע 2.
בעמערקונג: פארשלאגען פון מיטגלידער מוזען אריינגעטראגען ווערען 8 טעג פאר דער אלגעמיינער פערזאמלונג צו דער פערוואלטונג.

CELUX
לישעס
KLISZE
RYSUNKI
PROJEKTY
פאר דרוקער'ען אין פערלאגען
ליפערט: די אינצאגע אידישע צינקאגראפיע אין לאדז
„צעלוקס"
TEL. 241-24
PIOTRKOWSKA 104

היינט פרעמיערע!
ריהרט — פער-כשופט-ענטציקט
JANET GAYNOR, CHARLES FARREL
אין פאסצינירענדען ארציפילם פון Fox

„בלויע ראפסאדיע"
רעזשי: Dawid Butler
אויסער'ן פראגראם: סלאנג-צונאבע.
נעכסטער פראגראם: „MADAME BUTTERFLY"
אנהויב 4 א זייגער נאכט

לאדז. 20 אפריל 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 20 אפריל 1933

דאס ביטערע ברויט פון די ברויז־געווארענע

מ'צווינגט און דאן מאכט מען חוזק. — דאס איז יודישע פרעסע? — אין ענגלאנד קאן מען אזעלכע זאכען נישט פערשטיין

אין פערלאג רודאלף מאסע איז אויך, ווי בע־קאנט, פארגעקומען א „נאציאנאלע" רעוואלוציע די בלעטער, וואס געהערען צום פערלאג, ווי דער „בערלינער טאגבלאט", „בערלינער מארגען־צייטונג" „אכט־אור־אבענדבלאט", זענען איבער א נאכט גע־ווארען נאציאנאל־סאציאליסטיש. די היטלעריסטישע תורה איז אין פערלאג דורכגעפיהרט געווארען מיט דער גאנצער גרינדליכקייט: עס זענען בעזייטיגט געווארען נישט נאר די פיהרענדע רעדאקטארען און דירעקטארען, נאר בכלל אלע יודישע אנגעשטעלטע, סעקרעטארען און סטענאגראפיסטקעס, געשעהען איז די איבערקעהרעניש סיי לויט'ן אייגענעם ווילען פון איינוויינינג, סיי, פערשטייט זיך, צוליב'ן דרוק פון איצטיגען רעזשים. געהאכט וואלט זיך, אז די „נאצי" דארפען זיין פון דאזיגען נצחון העכסט צופרידען. בעזיצען זיי אבער אזוי פיל אונפעשעמטקייט און ציניזם, אז זיי מאכען חוזק פון די, וועלכע וואלגערען זיך איצט אין שטויב פאר זייערע פיס. אין הויפט־בלאט פון די היטלעראווצעס „דער פעלקישער בעאב־אכטער" איז ערשינען א נאטיץ אונטער'ן נאמען „אנטיסעמיטיזם ביי מאסע", אין וועלכער היטלערס ארגאן שפאט אפ פון דעם פערלאג אין אזעלכע ווערטער:

„עס געשעהען צייכען און וואונדער! דער יו־דישער צייטונגס־קאנצערן מאסע האט די טעג אפ־געזאגט נישט ווייניגער פאר 118 אנגעשטעלטע, סעקרעטארען און סטענאגראפיסטקעס. אויב דאס זאל אזוי געהן ווייטער, וועלען אין דעם יאהר די בלעטער ווערען ברוין נישט ערשט אין הארבסט, נאר שוין באלד אין פריהלינג".

אזא חוזק האט נישט אויסגעהאלטען דער „ברוין־געווארענער" קאנצערן. אין די בלעטער פון פערלאג האט זיך בעוויזען אן ערקלערונג, אין וועל־כער די איבערגעקעהרטע גיסען אויס זייער הארץ. עס זעהט אויס, אז נישט לייכט קומט אן צו עסען דאס ביטערע ברויט פון נאציאנאל־סאציאליזם. אין דער ערקלערונג ווערט געזאגט:

„אויף וויפיל אין דער פירמע רודאלף מאסע זענען דורכגעפיהרט געווארען קינדיגונגען, האט דאס ענטשפראכען די ריכטליניעס פון דער נאצ־יאנאל־סאציאליסטישער פארטיי, וואס שטייען אין צוזאמענהאנג מיט דעם באיקאט. הארבקייטען זענען דערביי אין יעדען איינצעלנעם פאל, אויף וויפיל דאס איז נאר געווען מעגליך, אויסגעמיטען גע־ווארען. אונמעגליך איז אבער די מעטאדע פון'ם ארגאן פון דער בעוועגונג, וואס איהרע דירעקטי־ווען זענען אויסגעפיהרט געווארען ביי די קינדיגונ־גען, די אויספיהרונגען פון די דירעקטיווען אויס־צונוצען אויף אן אנגריף און אפשפאטונג פון פער־לאג. מיר גלויבען, אז די זאך איז צו ערנסט און צו טרויעריג נישט נאר פאר די געטראפענע, אז מען זאל אין אן ארגאן, וואס דארף די אויספיהרונג פון אזעלכע ריכטליניעס אקצעפטירען, נאך שיטען זאלץ אויף די וואונדען... אזעלכע קאמענטארען פערביט־טערען נאך מעהר דעם שווערען וועג פון די, וואס ווערען געטראפען".

צו די דאזיגע ביטערע ווערטער פון פערלאג מאסע גיט צו די בערלינער „יודישע רונדשוי":

אט דער ענטפער פון פערלאג מאסע איז העכסט אינטערעסאנט, ווייל ער ווארפט א ליכט אויף די גע־שעהענישען, וועלכע קומען פאר נישט נאר אין פערלאג מאסע, נאר אויך אין אנדערע צאהלרייכע אונטערנעהמונגען, וואס געהערען צו יודען. אומעטום זענען אויפגעצוואונגען געווארען מאסען־קינדיגונגען פון יודישע אנגעשטעלטע, און דערביי נישט נאר פון פיהרענדע כוחות, נאר גראד פון מיטעלע און קליינע. ביי מענשען פון בידערליי געשלעכט, וואס פערדינען 80 מארק א חודש, ווערט ריקזיכטסלאז צוגערויבט די ארבייטסמעגליכקייט. די פראגע, וואס מיט זיי זאל ווייטער געשעהען איז ביז איצט אין דער דייטשער עפענטליכקייט נישט בעהאנדעלט געווארען.

גלייכצייטיג גיט דער ענין א געלעגענהייט זיך צו פערנעהמען מיט דער האלטונג פון די מאסע־בלעטער און בעזונדער פון „בערלינער טאגעבלאט". נאך היינט ווערט דער „בערלינער טאגעבלאט" גאנץ אפט בעטראכט, אלס יודישע צייטונג, הגם אין פיל אפיציעלע לייט־ארטיקלען איז גאנץ בולט אויפגע־קלערט געווארען, אז די רעדאקציע געפינט זיך איצט אין ריין קריסטליכע ארישע הענט. אונזערע לעזער דארפען מיר נישט ערקלערען, אז לויט אונזער מיי־נונג האט דער „בערלינער טאגעבלאט" קיינמאל נישט פערדינט דעם נאמען יודישע צייטונג. אט די צייטונג איז שטענדיג קודם כל געווען א געשעפטס־אונטערנעהמונג. אין דער העכסטער בליה־צייט פון דער יודישער בורזשואזיע איז דאס בלאט פאר די יודען געווען אן אינסטרומענט פון זעלבסט־פער־לייקענונג און האט זיך איינגערעדט, אז אויף דעם אופן ווערען זייערע אינטערעסען גוט אפגעהיט.

די דייטשע אסימילאטארישע יודען זענען גע־ווען אפגענארטע אפנארער. מען האט זיי איינגע־רעדט, אז א געוויסע צאהל זשורנאליסטען, ליטערא־טען און געשעפטסמענשען, וואס הגם זיי שטאמען פון יודען, זענען זיי אינגאנצען ענטיודישט, אז זיי זענען די יודישע רעפרעזענטאנטען פאר דער עפענט־ליכקייט. אלע ווארנונגען פון נאציאנאלען יודענטום אז דאס יודענטום קאן פערטראטען ווערען נאר דורך מענשען אהן מאסקעס זענען געווען אומזיסט. און איצט האט מען דערלעבט אז דער „בערלינער טאגע־בלאט" טרייסעלט זיך אליין אפ פון די „מענער פון יודישער אפשטאמונג", וועלכע זענען נאך נעכטען געווען זיינע גדולים. מיניסטער געבעלס האט אין זיינער א רעדע חוזק געמאכט פון דער [illegible] אין די אנשולדיגונגען פון דאזיגען „יודענבלאט". עס איז וויכטיג, אז אויך די יודישע עפענטליכקייט זאל לעגען אכט אויף די ענדערונגען און זאל פערשטיין, אז אט די „יודען־פרעסע" איז נישט און איז קיינמאל נישט געווען קיין יודישע פרעסע. יודיש איז נאר דאס, וואס רופט זיך אן יודיש און נעהמט אויף זיך אלע קאנסעקווענצען דערפון.

* * *

דיזעלבע „יודישע רונדשוי" שטעלט זיך אפ אין אן ארטיקעל וועגען יודענפראבלעם אין איצטיגען דייטשלאנד אויפ'ן אפקלאנג, וועלכען די יודען־פער־פאלגונגען האבען געפונען אין אויסלאנד, ספעציעל אין ענגלאנד. דאס בערלינער נאציאנאל יודישע בלאט שרייבט:

אין דער נאכקריגס־צייט איז די יודען־פראגע אויפגעלעבט געווארען בעזונדערס ביי דער פעסט־שטעלונג פון מינדערהייטען־שוץ. די אויסבילדונג פון אינטערנאציאנאלען מינדערהייטען־רעכט איז אין א ברייטער מאס בעאיינפלוסט געווארען דורך דער לאגע פון די יודען. אבער דאס, וואס עס האט פאס־סירט אין די מזרח־איראפעאישע, אדער אין די באלקאן־מלוכות האט אין דער וועלט ארויסגערופען א פערהעלטנישמעסיג קליינע אויפמערקזאמקייט ווייל אט די יונגע מלוכות, ביים גאנצען רעספעקט צו זייער ביי־געוואונענער סואווערעניטעט, האט מען נישט בעטראכט אלס מיטגלידער פון קליינעם קרייז פיהרענדע וועלט־נאציעס.

היינט שטייען מיר פאר א נייעס. צוגעגרייט דורך א יאהרען־לאנגער אגיטאציע, האט זיך די יודען פראגע אין דייטשלאנד פונאנדערגעפלאקערט אין א ווילדען פלאם. טיפע אינסטינקטען, געפיהלען און ליידענשאפטען לאזען זיך אויס אין א צייט, וועל־כע איז איבער די בריגעס אנגעפולט מיט פאליטישער אויפרעגונג. אז די געשעהענישען אין דייטשלאנד האבען געפונען א ווייטערען אפקלאנג אידער, א שטייגער, די געשעהענישען אין רומעניען איז בלויז זעלבסטפערשטענדליך, ווען מען נעהמט אין אכט דעם גרויסען רעספעקט, מיט וועלכען מען האט זיך אומעטום בעצויגען צום דייטשען פאלק.

אין פערלויף פון פיל וואכען זענען אלע אנדערע פאליטישע פראגען [illegible] געווארען [illegible] דעם אינטערעס צום גורל פון די דייטשע יודען דוקא אין די ביידע אנגלא־זאקסישע לענדער, וואס אויך זייער פריינדשאפט מוז דאס נאציאנאלע דייטשלאנד לעגען דעם גרעסטען ווערט, ווי דאס איז אפט ער־קלערט געווארען דורך די נאציאנאל־סאציאליסטען.

ערשט איצט, נאכדעם, ווי עס איז אבגעשוואכט געווארען, (ווי דאס שטעלט פעסט די נאציאנאל דייטשע פרעסע), די סענסאציאנעלע פערשפרייטונג פון גרויל־ידיעות, קאן מען זעהען אין וואס עס האנדעלט זיך דא. דער לאנדאנער קארעספאנדענט פון דער „דייטשער אלגעמיינער צייטונג" שרייבט א שטייגער: די אויפרעגונג פון די יודישע אקען־הענדלער אין מזרח־לאנדאן איז נישט וויכטיג. וויכ־טיג איז אבער די שטעלונג פון דער נישט־יודישער ענגלישער עפענטליכקייט, וועלכע פערשטייט נישט, ווי אזוי קען מען עס פערלייקענען דעם פרינציפ, אז אלע מענשען זענען גלייך פאר'ן געזעץ. אט דאס האט אויפגערודערט די אויסערליכע וועלט. און מען מוז בעדויערען, וואס גראד די פריינד פון דייטשלאנד זענען בעזונדערס ערשיטערט געווארען אין דייער שטעלונג, ווייל גראד יענע קרייזען, וועלכע זענען ארויסגעטראטען פאר דער גלייכבערעכטיגונג פון דייטשלאנד אויס מאטיוון פון גערעכטיגקייט, זיי שטעהען איצט אנטקעגען א פארוואורף, אז דייטש־לאנד אליין זאגט זיך אפ פון גלייכבערעכטיגונג פאר א קליינער מינדערהייט פון איהר אייגענער בע־פעלקערונג. דער וואוט מיט וועלכער די יודען ווערען אין דייטשלאנד אטאקירט, קאן, ווייזט אויס, אין ענגלאנד און ערגעץ אנדערש אינגאנצען נישט פערשטאנען ווערען.

קולטור געגען בארבאריזם

די איינלאדונג פון פראפ. איינשטיין קיין פראנקרייך

דער גרעניצלאזער וואנדאליזם פון היטלע־ריסטישען רעזשים האט געבראכט דערצו, אז פראפ. איינשטיין, די קרוין פון דער מאדערנער וויסענשאפט, דער מאן, וועלכער האט געשאפען רוהם גראד פאר דייטשלאנד, איז אויפ'ן וועג פון אמעריקא געבליבען אהן א היים: קיין דייטשלאנד האט ער זיך שוין נישט געקאנט אומקעהרען. עס איז דעריבער געווען אן אויסדרוק פון אמת'ער און עכטער קולטור און א פאטש אין פנים די באר־בארען פון האקענקרייץ, וואס די פראנצויזישע רעגירונג איז ארויסגעטראטען אין פארלאמענט צו שאפען א ספעציעלע קאטעדרע פון מאטעמאטישער פיזיק ביי דער בעריהמטער פראנצויזישער הויך־שול קאלעזש דע פראנס און די קאטעדרע פאר־לייגען איינשטיינען.

די איניציאטיוו צו שאפען די קאטעדרע האבען געגעבען די פראנצויזישע געלעהרטע און פאליטיקער לאנזשעווען, דער געוו. מיניסטער פאל פענלעווע און איינינע אנדערע. די רעגירונג האט באלד איינגעטראגען אין פארלאמענט א געהעריגען געזעץ־פראיעקט, מאטיווירענדיג דעם פארשלאג דערמיט, אז מען דארף דעם געלעהרטען ערטיילען די זעלבע גאסטפריינדשאפט ווי אין יאהר 1840 מיצקעוויטש'ן און אויסדריקענדיג די האפנונג, אז אין פראנקרייך וועט דער געלעהרטער געפינען בעדינגונגען פון ארבייט, וואס זאלען ענטשפרעכען זיין גענוס.

דער געזעצפראיעקט פון דער רעגירונג איז אין פראנצויזישען פארלאמענט אנגענומען געווארען איינשטימיג. דער לידער פון די עקסטרעם רעכטע לואי מארען האט דערביי גענומען א ווארט און האט ערקלערט:

מיר וועלען שטימען פאר דעם געזעצפרא־יעקט דערפאר, ווייל פראנקרייך וועט בלייבען געטריי איהר טראדיציע פון גאסטפריינדליכקייט דערפאר, ווייל איינשטיין האט געהאט דעם מוט אין יאהר 1914 אפזאגען זיך צו געבען זיין אונטערשריפט אונטער דעם מאניפעסט פון די דייטשע געלעהרטע. מיר זענען געגען יעטוועדער רעליגיעזע פערפאלגונגען, פון קאטאליקען אין מעקסיקא, פון יודען אין דייטשלאנד.

די רעדע איז עטליכע מאל איבערגעריסען געווארען דורך שטורמישע אפלאדיסמענטען.

א לויב־ווארט פאר איינשטיינען האט אויך געהאלטען דער דעפוטאט עמיל בארעל. אין נאמען פון דער רעגירונג האט דער פרעמיער דאלאדיע ערקלערט, אריינטראגענדיג דעם געזעץ־פראיעקט. האבען מיר אפגעגעבען דאס, וואס עס קומט נישט בלויז דעם געניאלען געלעהרטען, נאר אויך דעם טאפפערען מענשען.

ביי דער אפשטימונג האבען אויפגעהויבען די הענד אלע אנוועזענדע.

די איינלאדונג פון איינשטיינען קיין פראנק־רייך און די בילדונג פון א ספעציעלער קאטעדרע פאר איהם איז ביי דער קאלעזש דע פראנס אויפגענומען געווארען מיט צופרידענהייט דורך דער גאנצער פראנצויזישער עפענטליכער מיינונג אהן אונטערשיד פון ריכטונג.

דער דירעקטאר פון קאלעזש דע פראנס, דער בעריהמטער געלעהרטער זשאזעף בעדיע, האט ערקלערט פאר די זשורנאליסטען: איינשטיין — דאס איז דער ניוטאן פון צוואנציגסטען יאהר־הונדערט. קאלעזש דע פראנס ווארט אויף איהם.

אנדערע פראפעסארען פון דער קאלעזש דע פראנס האבען די היסטארישע און פאליטישע בע־דייטונג פון איינשטיינס קומען קיין פראנקרייך פערגלייכען מיט דעם בעזוך, וועלכען עס האט בשעתו געמאכט דער בעריהמטער פראנצויזישער פילאזאף רענע דעקארט ביי דער קעניגין פון שוועדען כריסטינע.

איינשטיין אליין, וועלכער וואוינט איצט אין א קליין ארט אין בעלגיען, איז וועגען זיין איינ־לאדונג געוואויר געווארען פון א זשורנאליסט, וועלכער איז ספעציעל צו איהם וועגען דעם צוועק ארויפגעקומען. איינשטיין איז געווען זעהר גערירט פון דער ידיעה, ער האט פעסט געדריקט די האנד ביים זשורנאליסט און האט עטליכע מאל איבער־גע'חזר'ט: „מיט וואס האב איך פערדינט אזא כבוד?"

דער געלעהרטער האט ערקלערט, אז דעם פארשלאג נעהמט ער אן מיט דאנקבארקייט און וועט קומען קיין פאריז ביי דער ערשטער מעג־ליכקייט.

קאלעזש דע פראנס איז אן אייגענארטיגע הויך־שול. די שול גיט נישט ארויס קיין דיפלא־מען אדער טיטולען. דא לערנען זיך בלויז מענ־שען, וועלכע בעזיצען שוין הויכע בילדונג און ווילען זיך פערפולקאמען. עס פערשטייט זיך, אז די פראפעסארען פון אזא שול מוזען זיין די גרעס־טע געלעהרטע פון געגעבענעם געגענשטאנד. פרא־פעסאר איינשטיין האט שוין אין דער דאזיגער הויכשול מיט צעהן יאהר צוריק געהאלטען א ציקל פארלעזונגען וועגען זיין רעלאטיוויטעטס־טעאריע. איצט איז ער איינגעלאדען נישט אויף א בעזונ־דערען ציקל פארלעזונגען, נאר צו פערנעהמען א שטענדיגע קאטעדרע.

דער באיקאט דארף זיין נישט בלויז א יודישער

אנ'אלגעמיינער באיקאט קאן דעם היטלעריזם געבען א טויט־קלאפ, — שרייבט דער „ראבאטניק"

וועגען דער איינהייטליכער פערדאמונג פון היטלעריזם, וואס איז געקומען צום אויסדרוק אין ענגלישען פארלאמענט שרייבט דער „ראבאטניק":

מען דארף מודה זיין, אז ענגלאנד האט זיך אין דער פראגע פערהאלטען דרייסטער פאר פראנקרייך, וועלכע האט אויס מורא, אז עס זאל נישט קומען צו א שטארקערער דערנעהנטערונג צווישען דייטש־לאנד און איטאליען און פאר א פיאסקא פון דער ענטוואפנונגס־קאנפערענץ, נישט אפגעווארפען אין פרינציפ דעם פראיעקט פון „פאקט פון די פיר" און איז אפילו גרייט געווען צו מאכען דייטשלאנד גאנץ בעדייטענדע הנחות. די ענגלענדער האבען, ווייזט אויס, זיך געזאגט, אז דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד וועט ביי יעטוועדער רעזולטאטען פון דער ענטוואפנונגס־קאנפערענץ זיך ווייטער בעוואפ־פענען, ווייל דער ציל פון היטלעריזם איז צו פער־כאפען לאנד, וואס געהערט נישט צו דייטשלאנד, מען דארף דעריבער נישט צולייגען קיין האנד צו אט די אימפעריאליסטישע פלענער פון היטלעריזם, נאר פערקעהרט, מען דארף זיי בעצייטענס דעמאס־קירען און זיך אפשיידען פון זיי.

קיינער, א חוץ אונזערע ענדעקעס, וועט נישט קאנען זאגען, אז די ענגלענדער זענען נישט גערעכט. אבער, שרייבט ווייטער דער „ראבאטניק", מיר האלטען זיך ביי דער מיינונג, אז דער דאזיגער פראטעסט פון דער ענגלישער עפענטליכער מיינונג, נישט געקוקט אויף זיין גאנצען פאליטישען און מאר־ראלישען ווערט, איז ביים היינטיגען טאג נישט גע־נוג אין קאמף געגען היטלעריזם. דער היטלעריזם איז נישט קיין שונא, וועלכען מען זאל קאנען בע־קעמפען מיט גייסטיג געוועהר. דא דארף מען הא־בען א הארטערען דרוק. מיט צוויי וואכען צוריק הא־בען מיר ארויסגעזאגט די מיינונג, אז דער באיקאט פון דייטשען האנדעל וואלט ליקווידירט דעם היטלע־ריזם אין א זעהר קורצער צייט. א טיילווייזער באי־קאט איז פערהאן, אבער, דאכט זיך, אז בלויז פון יודישער איניציאטיוו. און עס ווייזט זיך ארויס, אז בלויז דער דאזיגער טיילווייזער באיקאט קאסט אפ דייטשלאנד זעהר טייער. ס'איז גענוג צו דער־מאנען, אז דער פוטער־האנדעל אין לייפציג בע־רעכענט די פערלוסטען פון באיקאט אויף צוואנציג מיליאן פונט א יאהר. לאמיר זיך פארשטעלען, ווי אזוי וואלט אויסגעזעהען דאס היטלעריסטישע דייטש־לאנד, ווען דעם באיקאט וואלטען ערקלערט ענג־לאנד אדער פראנקרייך און צום באיקאט וואלטען זיך פעראייניגט די קלענערע מלוכות.

ביים היינטיגען טאג, ווען היטלער זוכט קער־ב'נדעטע און בעמיהט זיך וועגען אנ'ארט צווישען אנדערע פעלקער, איז נאך דא צייט פאר אנ'ענער־גישען און ערפאלגרייכען דרוק מצד אויסלאנד. שפעטער קאן זיין צו שפעט. שפעטער וועט דער היטלעריזם אנהויבען זיך צופאלען, פון אינווייניג, אבער דאס קאן זיין א לאנגער און שווערער פראצעס.

היינט איז היטלער איזאלירט אין דער וועלט און אפילו מוסאליני וועט צוליב'ן דורכפאל פון זיין פראיעקט נישט וועלען צופיל זיך אנגאזשירען פאר דייטשלאנד. דעם דאזיגען מאמענט דארף מען אויס־נוצען און געבען דעם היטלעריזם א טויט־קלאפ.

DOKTOR
R. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציעל־ארצט פאר הויט־ און וועגערישע
קראנקהייטען, מענער־שוואכע, [illegible]
אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג
מיט קווארק־שטראהלען.
נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אווענד.
בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער רעבע

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 20 כד ניסן תרצ"ג

אפריל

זון-אויפגאנג 4.32
זון-אונטערגאנג 6.40

אנ'ערקלערונג

דער קאמף, וועלכן דאס יודישע פאלק פיהרט געגען דעם היטלערישן רעזשים פאר די רעכט און כבוד פון די יודען אין דייטשלאנד, איז נישט געריכטעט געגען אונזערע דייטשע מיטבירגער אין פוילען און בעריהרט נישט זייערע אינטערעסן. דאס יודענטום, וואס ליידט, אמשטארקסטען פון געוואלדטאטען, איז דער ענטשידענסטער געגנער פון יעדען טעראריסטישען אקט געגען וועמען ער זאל נישט זיין געריכטעט.

דאס לאדזער יודענטום פעראורטיילט אמשארפסטען די אנפאלען אויף די רעדאקציע פון דער „פרייער פרעסע" און דעם דייטשען גימנאזיום, ביי וועלכע עס האבען זיך נישט בעטייליגט קיין שום יודישע ארגאניזאציעס.

דער קאמיטעט ווענדעט זיך צו די פערטרעטער פון דער היגער דייטשער עפענטליכער מיינונג, אז זיי זאלען געגענווירקען די אוזיניגע קלאנגען, וועלכע ווערען פערשפרייט דורך פערברעכערישע עלעמענטען, כדי ארויסצורופען א שנאה און האס צווישען די היגע דייטשע און יודישע בירגער.

ק א מ י ט ע ט

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

אין לאדז

(—) ד"ר מ. ברוידא

(—) ד"ר י. ראזענבלאט,

סיים-דעפוטאט.

געווארען בעגנב'עט ביים בעצאהלען א שטייער

(ג) יאן קאזלאווסקי, פאלודניאווא 28 האט בעצאהלט אין פינאנץ-אמט א שטייער און דערביי האט מען ביי איהם ארויסגע'גנב'עט פון טאש א פארטפעל מיט 159 זל. באלד איז אויך געלונגען צו ארעסטירען דעם קעשענע-גנב משה בוימגארטען קעלבאך 9 און נעכטען האט דאס קרייז-געריכט פערמשפט בוימגארטענען אויף 2 יאהר תפיסה און זיין געהילף ציפעלע 1 יאהר.

דריי יאהר תפיסה פאר פערשפרייטען פאלש געלד

(2 דעם 24 יאנואר 1933 האט פאליציי ארעסטירט אין כאיני וולאדיסלאוו קורזשאווא און אטא ערענקרויט, וועלכע האבען פערשפרייט פאלש געלד.

דאס קרייז-געריכט האט זיי ביידע נעכטען פער'משפט צו 3 יאהר תפיסה יעדען.

אינזש. א. רוסאק אויך געשוואוי-רענער איבערזעצער פון דער רוסישער שפראך

ה' אינזש. א. רוסאק, דער ביזאיצטיגער געשוואוירענער איבערזעצער ביים לאדזער קרייז-געריכט איז מיט א קורצער צייט צוריק נאמינירט געווארען דורכ'ן יוסטיץ-מיניסטער אויך אלס געשוואוירענער איבערזעצער פון דער רוסישער שפראך.

א בלוטיגער „שלוב" איז א דארף

א צופאל, צי א געפלאנטער מארד?

(2) עהערנעכטען איז אין דארף רעטקין פארגעקומען א שלוב פון א טאכטער פון א רייכען פויער.

ווען דאס פארל איז צוריקגעפאהרען פון דער חופה אין קאשטשאל, האט איינער אויסגעשאסען אויף „וויוואט" און די קויל האט געטראפען די 23-יעהריגע יאנינא מוראשעק, וועלכע מ'האט אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל קיין לאדז.

פאליציי זוכט דעם שולדיגען און די אויספארשונג דארף פעסטשטעלען צי דער פארפאל איז געשעהן דורך א צופאל, אדער — א געפלאנטער מארד.

פון האנדעלס-געריכט

די פירמע „ה. בענקע און א. זאכאריאש" האט זיך געווענדעט צום געריכט, צו ליקווידירען דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע.

דאס געריכט האט די ביטע אפגעזאגט.

* * *

אלס געריכט-קאמיסאר פון דער פירמע משה שטשיבוק (סקווערזאווע 6) איז נאמינירט געווארען דער האנדעלס-ריכטער סטאניסלאוו איזשיצקי.

א פאניק אויפ'ן לאדזער דאלאר-מארק

(אג) קיין לאדז זענען נעכטען אנגעקומען ידיעות וועגען בעדייטענדע שטייגערונגען פון די קורסען אויף אלע אויסלענדישע פרייזען. אויפ'ן לאדזער מארק האבען די דאזיגע ידיעות ארויסגערופען א גרויסע בעאונרוהיגונג אין די פעראינטערעסירטע קרייזען. שוין באלד אינדערפריה האט זיך אויפ'ן דאלאר-מארק בעמערקט א בעאונרוהיגונג.

ביז 11 א זייגער פארמיטאג זענען די נאטירונגען פון דאלאר געווען רוהיגע און דער עולם האט זיך נישט געאיילט צו פערקויפען דאלארען, רעכענדיג, אז דער קורס פון דאלאר וועט צוריקקעהרען צו דער פריהערדיגער נארמע. אין די נאכמיטאג-שעה'ן האט זיך אבער די לאגע געענדערט און עס איז ענטשטאנען א געוויסע פאניק דער אנגעבאט פון דאלארען איז שטארק געשטיגען עס זענען אבער נישט געווען קיין קונים און דער קויף פון דאלאר איז אויך תיכף געפאלען פון 8,83 אויף 8,70 זל.

עס דארף נאך בעטאנט ווערען, אז די פאניק איז ארויסגערופען געווארען אין דער ערשטער רייה דורך די נאטירונגען פון באנק פאלסקי, און נעמליך ביז 11 א זייגער פארמיטאג האט די באנק פאלסקי געצאהלט פאר גרעסערע דאלאר באנקנאטען 8,83 זל. פאר קלענערע 8.82. נאך 11 א זייגער האט די באנק פאלסקי שוין געצאהלט פאר דאלארען נאר 8,70 זל.

א יאהר תפיסה פאר א פאלשע שבועה

(2) אויפ'ן 30 יאנואר 1931 איז געווען בעשטימט א ליציטאציע פון פערמעגענס פון הילדע נאוואק, זאמענהאף 15.

פאר דער ליציטאציע האט הילדא ארויסגענומען פון דער לאדזער אינדוסטריעלער באנק 500 זל. פון וואס זי האט געגעבען איהר געוועזענעם חתן סטאניסלאוו וואווזשינקעוויטש 200 זל. און אויך אנדערע פערזאנען צו 100 זל., אז זיי זאלען אויפקויפען דאס מעבעל.

וואווזשינקעוויטש האט דאס גאנצע מעבעל געקויפט פאר 200 זל. און הילדא נאוואק איז ווייטער געבליבען אין דער וואוינונג.

מיט איינינע חדשים שפעטער האט זיך נאוואק צוקריגט מיט איהר געוועזענעם חתן, האט וואווזשינקעוויטש זיך געווענדעט צום געריכט וועגען ארויסגעבען איהם דאס מעבעל פון נאוואק'ס וואוינונג.

דאס געריכט האט וואווזשינקעוויטש'ן געגעבען א שבועה און וואווזשינקעוויטש האט געשוואוירען אין קאשטשאל, אז דאס מעבעל איז זיינס.

הילדא נאוואק האט אבער שפעטער צוגעשטעלט עדות, וועלכע האבען בעשטעטיגט, אז נאוואק האט וואווזשינקעוויטש'ן געגעבען געלד אויסצוקויפען דאס מעבעל.

וואווזשינקעוויטש איז דעריבער צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט און נעכטען האט דאס קרייז-געריכט איהם פערמשפט אויף א יאהר תפיסה און צו בעצאהלען 700 זל.

15-יעהריגער יובל פון די באראכאוו-שולען

די טעג איז פארגעקומען די ערשטע קאנפערענץ גערופען דורכן קאמיטעט צו פייערן דעם 15-יעהריגען יובל פון די באראכאוו-שולען. צו דער קאנפערענץ זענען געקומען די עלטערן-קאמיטעטען פוןביידע שולען און קינדער-היים, שול-פערוואלטונג, פעדאגאגישער ראט, פערבאנד פון געוועזענע שילער פון די באראכאוו-שולען, פארשטעהער פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען.

די קאנפערענץ ערעפענט ה' קאגאן, וועלכער ווייזט אן פאר די פערזאמעלטע אין קורצע שטריכען אויף דער בעפארשטעהענדער ארבייט אין צוזאמענהאנג מיט'ן דערנעהנטערן זיך פון 15-יעהריגען יובל פון די באראכאוו-שולען.

פון דער דיסקוסיע, וועלכע האט זיך ענטוויקעלט און אין וועלכער ס'האבען אנטייל גענומען פארשטעהער פון אלע אינסטיטוציעס האט זיך אפגעשפיגעלט די צוגעבונדענקייט צו די בארכאוו-שולען. אלע רעדנער זאגען ארויס זייער גרייטקייט מיטצווירקען. בכדי דער יובל זאל פערוואנדעלט ווערען אין א מאניפעסטאציע פאר דער יודיש-וועלטליכער שול. ס'ווערט בעשלאסען אנצוהייבען די יובל-אקציע מיט א פייערליכער אקאדעמיע, וואס וועט פארקומען שבת דעם 22 ה. ח. אין נייערעפענטען לאקאל פון דער געז. „קרייז פריינט פון ארבייטער פאלעסטינע" אויף אל. קאשטשושקי 21

איינשטימיג דורך אלע אנוועזענדע ווערט בעשלאסען אנצוהייבען אנ'איינמאליגע גרויסע זאמלונג אונטער דער לאזונג „5000 גילדען א מתנה דער בארכאוו-שול, צו איהר 15-יעהריגען יובל".

ס'ווערט אויך בעשלאסען צו פערגרעסערן דעם קרייז „פריינט פון די בארכאוו-שולען"

אין צוזאמענהאנג מיט'ן דערנעהנטערן זיך פון נייעם שול-יאהר, ווערט בעשלאסען אנצוהייבען אברייטע אגיטאציע צווישען דער יודישער ארבייטערשאפט און פאלקס-מאסען זיי זאלען מאסענווייז פערשרייבען זייערע קינדער אין די בארכאוו-שולען. צו דעם צוועק ווערט ארגאניזירט א רייהע הויז-פערזאמלונגען מיט רעפעראטען וועגען דער בעדייטונג פון דער יודיש-וועלטליכער שול.

ס'ווערט אויך בעשלאסען ארויסצולאזען א ספעציעלע יובל-מארקע, וועלכע זאל פערשפרייט ווערען דורך דער „יוגענט", „יונגבאר" און אין די פראפ. פעראיינען.

צום סוף ווערט אויסגעוועהלט אנ'עקזעקוטיוו וועלכער קאנסטיטואירט זיך אויף פאלגענדען אופן: פארז. ה' ליטוואק. וו.-פארז. ה' קארפפל, סעקרעטאר ה' אושער. מיטגלידער די ה"ה: מאלטשאצקי, פרידמאן, מאנעלע האכמאן, יאמא און בענדושעווסקי

פייערונג צום 8. יאהר-טאג פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט

א דאנק דער לאדזער אפטיילונג פון דער געזעלשאפט פונ'ם פריינד פון דער העברעאישער אוניווערסיטעט אין ירושלים איז פארגעקומען דאנערשטאג ד. 13. אפריל א פייערליכע אקאדעמיע צוליב דעם אכטען יאהרטאג פון דער אוניווערזיטעטס גרינדונג.

ביים פרעזידיום טיש איז געזעסען אויך אדוו. אלעקסאנדער סטאווסקי, וואס איז ספעציעל געקומען פון דער צענטראלע פון דער געזעלשאפט פון ווארשא כדי בייצוואוינען די פייערליכקייט.

די אקאדעמיע עפענט דער פרעזעס פון דער לאדזער געז. דיר. מ. בראנדשטעטער, וועלכער האט אין א קורצער אבער אינהאלטסרייכער רעדע בעטאנט די פראגע פון דער ענטוויקלונג פון דער אוניווערזיטעט, אנווייזענדיג, אז די 8 יאהר פון איהר עקזיסטענץ, האבען געשאפען א ברייטע וויסענשאפט פאר א נאמהאפטן אוניווערזיטעט

דער צווייטער האט גערעדט ארוו. לעווינזאהן פון ווארשא, וועלכער האט אין דער העברעאישער און שפעטער אין דער יודישער שפראך ארומגערעדט די בעדייטונג פון דער אוניווערזיטעט אין דער געשיכטע פון דער יודישער קולטור און וויסענשאפט.

נאכדעם האט גערעדט ד"ר ברוידא און עס האט זיך אנגעהויבען דער ארטיסטישער טייל.

די סטודיא האט שטארק אויסגענומען.

צום סוף האט דער כאר „שיר" אונטער דער לייטונג פון פראפ. פיוזישיס געזונגען פראגמענטען פון העבדעלס און מענדעלסאהנס אראטאריומס.

די אקאדעמיע האט זיך געענדיגט אין א זעהר געהויבענער שטימונג.

דער נאך-פסח-סעזאן

פון א סך ערטער קומען אן ידיעות, אז די בעסטיע האט זיך צושפילט, אז כוליגאנעס הוליען, אז יודיש האב און גוטס איז געווארען הפקר, אז יודיש לעבען איז אין געפאהר.

פון אומעטום אלארמירט מען: מ'שלאגט, מען דעמאלירט, מ'הרג'עט, מ'מאכט חרוב ארים בעטעל און ס'איז שא שטיל, פון ערגיץ נישט קיין פיפס.

אזעלכע זאכען, וועגען וועלכע מיר רעדען, זענען זעהר אנשטעקענד. אין דער היגזיכט קומט לייכט צו א פערשטענדיגונג צווישען דעם אפפאל פון דער געזעלשאפט און זיין איינשטימיגקייט דריקט זיך אויס אין צושפאלטענע קעפ פון יודען, אין אויפגעריסענע פערינעס און צובראכענע שויבען און דעמאלירטע וואוינונגען.

מיר ווילען נישט איצט אנאליזירען די סיבות, וואס ברענגען צו אזעלכע ארויסטרעטונגען דא און דארט. מיר קאנסטאטירען נאר די הימעל-שרייענדע פאקטען, וואס לאזען נישט שווייגען, לאזען נישט רוהען און זעהען אין שווארצע פארבען אונזער צוקונפט, אונזער עקזיסטענץ און אונזער לעבען. ס'ווייזט זיך ארויס, אז מיר זענען אין ערגיץ נישט זיכער. מיר רעדען נישט וועגען אונזער עקאנאמיש ווירטשאפטליכער, וועגען דער מעגליכקייט פון אונזער מאטעריעלער עקזיסטענץ — נאר וועגען אונזער לעבען און אונזער געזונט וואס איז געווארען הפקר פאר יעדען אויסוואורף, פאר יעדען כוליגאן. זיי דוכט זיך, אז זיי מעגען אלץ, אז דער יוד איז הפקר, אז פאר איהם וועט זיך קיינער נישט אננעהמען און דאס גיט זיי מוט צו יעדען כוליגאנישען אנפאל.

דאס פנים פלאמט פאר חרפה ווען מיר דערפיהלען אונזער הילפסלאזיגקייט, ווען יעדע שמוציגע לאפע קען זיך ארפלאזען אויף אונזערע פלייצעס, קען חרוב מאכען אונזער קליין ביסעל ארימקייט, קען רייסען אונזער בעטגעוואנד, קען שלאגען אונזערע מאמעס און שוועסטער, אפילו דאס געשריי ווערט דערשטיקט אין אונז.

די בעסטיע האט זיך צושפילט און דאס דארף אונז געבען דעם שטויס נאכצוטראכטען וועגען אפהיטען אונזער ווייטערדיגע עקזיסטענץ.

ליקווידירט 7 אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען

(—) אין משך פון חודש מערץ האט דער אינדוסטריע-אמט ביים מאגיסטראט רעגיסטרירט 7 ליקווידירטע האנדעלס-אונטערנעהמונגען.

א טויט די שטשורעס

(—) דעם 27. אפריל הויבט זיך אן אין לאדז די אקציע אויסצוראטען די שטשורעס. דערצו זענען פערפליכטעט די הויזבעזיצער, בעקעריי-בעזיצער, יאטקעס א. ד. גל.

דעם 27. אפריל וועט מען מוזען אונטערלייגען די סם-טארבעלעך, וואס וועלען דארפען ליגען אויף די געהעריגע ערטער מינדעסטענס 3 טעג.

דעם ספעציעלען סם איז צו בעקומען אויף באזארנא 4, פשעיאזד 86, זשעראמסקי 4, קאפערניק 19 און סאסנאווא 1.

גרויסער קבלת-פנים פאר רעד. זלמן זילבערצווייג

די יודישע טעאטער-משפחה אין לאדז האט שוין אויסגעארבייט דאס פראגראם צום גרויסען קבלת-פנים לכבוד דעם רעדאקטאר פון „טעאטער-לעקסיקאן" ה' זלמן זילבערצוויינ.

דער פייערליכער קבלת-פנים וועט פארקומען שבת, דעם 29 אפריל אין פילהארמאניע

דאס פראגראם פון דעם יום-טוב וועט זיין א מערקווירדיג-אינטערעסאנטער און טראגען א היסטארישען כאראקטער.

א גרויסע דארף-שרפה

(א) אין דארף קאושענאגי האט אויסגעבראכען א שרפה, וואס האט פערניכטעט 20 בנינים דער שאדען איז אנגעהויער גרויס.

א רויב-אנפאל אין א דארף

(2) עהערנעכטען ביינאכט איז אין דארף מאראשין, 3 בעוואפענטע באנדיטען אריין צום פויער יוזעף סאבאל און דראהענדיג מיט'ן טויט, האבען זיי צוגערויבט 21 זל. וואס זיי האבען געביי[illegible]ן אין שטוב און זענען ענטלאפען.

פאליציי האט געמאכט אנ'אבלאווע אין דער גאנצער סביבה און ארעסטירט די צוויי באנדיטען: מארעק יאשעווסקי און קאצישעווסקי.

איך קום פון קאקעמייקע

איינדריקען פון מיין רייזע איבער אזיען

(וואס אַן אייראָפּעאישער פעליעטאניסט האט דארט געזעהן)

פון וואַנען איך קום? פון גאָר א ווייטער נסיעה — פון אַזיען קום איך!

וואָס איך האָב דאָרט געזעהן? פרעגט שוין בעסער נישט. וואָס ווייסט איהר דאָ אין אייראָפּע, וואָס מ׳זעהט זיך אָן אין דעם אַזיען — גאָר אַנ־אַנדערע וועלט, אַנדערע מענשען, אַנדערע זיטען, אַנדערע מנהגים — כ׳וועל אייך איבערגעבען א זעהר אינטערעסאַנטע מעשה, וואָס איך האָב אַליין בייגעוואוינט, און וועל זי אייך איבערגעבען:

געווען איז עס אין אזיען, אין דער שטאָט קאַקעמייקע.

מילא א שטאָט ווי אַלע שטעט, מיט שעהנע גאַסען, טראַמוויען, קאפעען, אַפילו פאַבריקען מיט קוימענס — אַ שטאָט ווי אַלע שטעט.

אין מיטען העלען טאָג, ווען דער עולם האָט שפּאַצירט אין די גאַסען, די קאפעען זענען געווען בעזעצט, פלוצלינג ווערט אַ געלויף, מ׳לויפט פון די קאַפעען, מ׳פערהאַקט טיר און טויער. אויף די גאַסען בעווייזען זיך מאַסען פערבלוטיגטע מיט געשפּאָלטענע קעפּ, די קאַרעטקעס פון דער גיכער הילף לויפט ווי רוחות וואָלטען זי געיאָגט. מ׳פערבאַנדאַזשירט די וואונדען.

— וואָס איז דאָ פלוצלונג געשעהן? — פרעג איך אַ פערשלאָפענעם שומר, וואָס איז געשטאַנען אויפ׳ן רוג און געדרימעלט שטעהענדיג.

— א... א... א... — האָט ער געגעבען אַ לאַנגען פוילען גענייץ — איהר האָט עפּעס געזאָגט?

— וואָס הייסט? אוודאי האָב איך געזאָגט.

— וואָס האָט איהר געזאָגט? — האָט דער האַלבפערשלאָפענער שומר מיך ווייטער געפרעגט.

— איהר זעהט גאַרנישט וואָס ס׳טוט זיך?

— ס׳איז גאַרנישט! — האָט מיך ערשט דער שומר בערוהיגט. דאָס שלאָגען זיך צוויי שבטים. איין שבט פאַלט אָן אויפ׳ן אַנדערען שבט — אָבער בערוהיגט אייך, ס׳איז גאַרנישט מיט גאַרנישט.

טראַך... טראַך... טראַך... אַ האַגעל פון שטיינער האָט זיך אַ שאָט געטון, ווידער צעבלוטיגטע מיט אָפענע קעפּ. שויבען־פענסטער פּלאַצען. אַ באַנדע אַזיאַטען לויפט מיט געשרייען, מיט דרענגער און לאָפּאַטעס, מ׳האַקט אויף רעכטס און לינקס. ווייבער מיט צעפּלאָשעטע האָהר מיט זעק באַפּען פון די קראָמען און פולען אָן די זעק מיט רויבּ. קולות און הילף רופען פון די פערוואונדעטע.

— וואָס טוט זיך דאָ? פרעג איך איינעם אַ׳עלטסטען פון די שומרים.

— עך, ס׳איז גאַרנישט — האָט ער מיך ווייטער בערוהיגט. ביי אונז, אין קאַקעמייקע, איז דאָס קיין נייעס נישט. איין שטאַרקער שבט פאַלט אָן אויפ׳ן שוואַכערען שבט — דאָס איז גאַרנישט מיט גאַרנישט.

מיט א שעה שפּעטער.

— וואָס איז דאָס? אַ שנייי אין מיטען זומער?

— ס׳איז נישט קיין שנייי, האָט מען מיר ערקלעהרט. דאָס פליהען פעדערען. דאָס רייסט מען דעקען, און די פעדערען פליהען איבער די גאַסען.

רבונו של עולם, וואָס טוט זיך דאָ? מענשליכע לעבענס זענען דאָך דאָ, אין קאַקעמייקע הפקר! מ׳קוילעט, מ׳שעכט מענשען אין די גאַסען.

איך געה אַראָפּ אין דעם שטאָט־טייל, וואו ס׳וואוינט טאַקע דער שוואַכער שבט. די שויבען זענען אויסגעהאַקט. די קראָמען צעראַבירט. מענער און פרויען מיט פערבונדענע קעפּ. אַ טויט שרעק הערשט אין אַלע ווינקעלעך.

דערזעהענדיג מיך, אַנ׳אויסלענדער, אַנ׳אייראָפּעער, האָבען די שומרים בעפוילען פערמאַכען די לאָדענס, כדי מ׳זאָל נישט זעהען די אויסגעבראָכענע שויבען און צעראַבירטע קראָמען.

מילא, האָב איך מיר געטראַכט, מסתמא איז דאָך דאָ אין קאַקעמייקע אַזאַ מנהג. האָב איך בעשלאָסען צו וואַרטען ביז מאָרגען, וועל איך מיך אַלץ דערוויסען פון דער צייטונג.

קוים דערוואַרט ביז אינדערפריה, איך עפען אויף די צייטונג, לייען איך ידיעות פון: פּרס ומדי, פון גושן, פון האנאלולו. אַנאָנסען פון קינאָס, און אַנדערע ידיעות פון דער גאַרער וועלט. קוים נאָך לאַנגע זוכענישען האָב איך קוים געפונען אַזאַ ידיעה:

„נעכטען איז אין מאַנכע גאַסען געווען אומרוהיג. עטליכע פערבייגעהער זענען פערטשעפעט געוואָרען, ס׳איז אָבער גאַרנישט געשעהען“.

איצט קום איך טאַקע פון קאַקעמייקע, און איך זאָג אייך, אַז איהר, דאָ, אין אייראָפּע ווייסט גאָרנישט, וואָס ס׳טוט זיך אָפּ אין אַזיען, בפרט אין דער שעהנער שטאָט — קאַקעמייקע.

א טוריסט.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

ווילקיר מצד א הויז־ווירט

ה. ס. פערנעהמט אַ דירה אין ב. ש. הויז. לויט׳ן געשלאָסענעם קאָנטראַקט מיט׳ן הויזוירט דאַרף ה. ס. בעקומען עלעקטרישען שטראָם פון ווירטס זייגער און דערפאַר איז ער מחויב צו צאָהלען אַ דריטעל פון די בעטרעפענדע חשבונות.

דער לאָקאַטאָר איז אָבער געבליבען אומצופרידען מיט׳ן צאָהלען, האָט דער ווירט נישט לאַנג געטראַכט און בעפוילען דעם סטרוזש איבערצורייסען די גאַנצע אינסטאַלאַציע.

דער לאָקאַטאָר האָט וועגען דער האַנדלונג פון הויזווירט מיטגעטיילט דער פּאָליציי און ער איז דערפאַר צוגעצויגען געוואָרען צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר ווילקיר.

דער הויזווירט האָט זיך פערענטפערט, אַז די עלעקטרישע בעלייכטונג האָט זיך דער לאָקאַטאָר אינסטאַלירט אמת פאַר זיין אייגען געלד, אָבער שוין נאָכדעם, ווי ר׳האָט אין דער דירה אַ לענגערע צייט געוואוינט. די עלעקטריי האָט ער זיך טאַקע איינגעאָרדענט מיט זיין הסכמה און אויפ׳ן סמך פון אַ געשלאָסענעם מיט איהם אָפּמאַך.

אַזוי ווי דער לאָקאַטאָר האָט אָבער נישט געצאָהלט און ממילא דעם אָפּמאַך נישט געהאַלטען, איז ער געווען בערעכטיגט דעם אָפּמאַך אויפצולעזען און די אינסטאַלאַציע איבערצורייסען.

דאָס געריכט פון דער ערשטער אינסטאַנץ האָט אָנגענומען די טענות פון אָנגעקלאָגטען הויזווירט און איהם בעפרייט פון שטראָף און אויך אָפּגעוואָרפען די אָנקלאַגע פון לאָקאַטאָר וועגען צו׳משפּט׳ן איהם דעם געליטענעם שאָדען.

אויפ׳ן זעלבען שטאַנדפּונקט האָט זיך אויך געשטעלט די אַפּעלאַציע־אינסטאַנץ.

דאָס העכסטע געריכט, וואוהין דער ענין איז איבערגעגאַנגען דורך אַ קאַסאַציע, האָט אָבער גאַנץ אַנדערש די זאַך בעטראַכט:

עלעקטרי, גאַז, וואַסער, קלאָזעט, וויבאַלד זעגען אקצעסאָריעס, בעשטאַנדטיילען פון אַ דירה און אויב די דאָזיגע איינריכטונגען זענען איבערגעגעבען געוואָרען אין רשות פון לאָקאַטאָר נישט לויט אַ טובה פון הויזווירט, נאָר אויפ׳ן סמך פון אַ געשלאָסענעם מיט איהם קאָנטראַקט, האָט דער לאָקאַטאָר אויף זיי די זעלבע רעכט, ווי אויף דער דירה. פּונקט אַזוי ווי מ׳טאָר נישט אַליין אַרויסוואַרפען קיין לאָקאַטאָר פון דער דירה, טאָר מען אַליין דעסטגלייכען אויך נישט אָפּנעהמען אָדער צונעהמען קיין בעשטאַנדטייל פון דער דירה.

אויב דער לאָקאַטאָר בעצאָהלט נישט, דאַרף דער ווירט אין בײדע פאַלען איהם פערקלאָגען אין געריכט.

יעדער פּרוב פון אַ הויזווירט אָפּצונעהמען אַ דער צוצונעהמען פון אַ לאָקאַטאָר זיינע עיוואַרבענע רעכט אויף אַ דירה אָדער איהרע בעשטאַנדטיילען אָהן אַ פּסק־דין פון געריכט און אָהן די בערופענע עקזעקוציע־אָרגאַנען (קאָמאָרניק) דאַרף בעטראַכט ווערען פאַר אַ פערגוואַלדיגונג און דער שולדיגער הויזווירט מוז דערפאַר בעשטראָפט ווערען און אויך אומקעהרען דעם געליטענעם לאָקאַטאָר די פערשאַפטע איהם היזקות.

דאָס העכסטע געריכט האָט דעם ענין איבערגעשיקט אין דער קאָמפּעטענטער אינסטאַנץ צו משפּט׳ן אין איינקלאַנג מיט די אָנגעגעבענע אָנווייזונגען.

א—ד.

היטלער׳ס א קרבן אין לאָדז

וועלכע יודישע פירמע וועט איהם געבען בעשעפטיגונג?

צווישען די הונדערטער יודישע פּליטים פון דייטשלאַנד, געפינט זיך ביי אונז אין לאָדז א יודישער אינטעליגענטער יונגערמאַן א געבוירענער פון בערלין, וועלכער איז אַנטלאָפען פון היטלערישען גיהנום. ער איז א געוועזענער מיטאַרבייטער פון „איזראַעליטישען פאַמיליענבלאַט“. זיין גאַנצע פאַמיליע געפינט זיך אין דייטשלאַנד. ער איז אָהן מיטלען צום לעבען.

אפשר וועט זיך געפונען א יודישע פירמע, וואָס וועט דעם דאָזיגען היטלער׳ס קרבן געבען עפּעס א בעשעפטיגונג.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: א. פּאָטאָש (פּלאַץ קאָשטשעלני 10) א כארעמזא (פּאָמאָרסקא 12), ע. מילער (פּיעטריקאָווער 46), מ. עפּשטיין (פּעטריקאָווער 225) ז. גאַרטשיצקי (פּשעיאַזד 59), פּ. אַנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצער 50).

טעאַטער „סקאַלא“
15 שרודמיעסקאַ 15

לעצטע געזעגענונגס־גאַסטשפּילן פון טעאַטער „פעראייניגטע אַקטיאָרן“ „פּאַקט“.

ליטונג: זיגמונט טורקאָוו — אַלעקס שטיין

בעטייליגטע: קלאַרא סעגאַלאָוויטש, גניא שליט, עווא שטאָקסטאָדער. א. אינוואַנטאַזש, ק. גוטמאַן, ד. האַמבורגער, זיגמונט טורקאָוו, אַלעקס שטיין, ד. שערמאַן.

מאָרגן, פרייטאָג, דעם 21־טן, 9 אווענט צו פּאָפּול. פּרייזען פון 70 גר. ביז 2.20

דער דאָרפס־יונג

פאָלקס־שטיק אין 3 אַקטען פון ל. קאָברין

שבת, דעם 22־טן אַפּריל, 4 נאָכמיטאָג צו זעהר ביליגע פּרייזען 50 גר. ביז 1.50

מאָטקע גנב

פּיעסע אין 3 אַקטען מיט א פּראָלאָג פון ש. אש

שבת, 9 אווענט
פּרייזען פון 70 גר. ביז 2.20

טאָג און נאַכט

טראַגעדיע אין 3 אַקטען פון ש. אַנסקי.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר
אוירען, נאָז, האַלז און לונגען־קראַנקהייטען

11 ליסטאָפּאַד 9 (קאָנסטאַנטינער)

טעל. 127־81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזש 17 פון 11—1 און פון 2—3 נאָכמ.

ר. איזראַעל

משפחות אין פלאַמען

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון יודישען פאַמיליען־לעבען

(144

איך האָב ווייטער געזאָגט ליגען, האָט ביאַלאַפּאָלסקי ווייטער געליגענט אין זיין טאָג־בוך, איין ליגען גרעסער ווי דער אַנדערער

— באַסטיאַ איך קען דיך נישט צוזאַמענפיהרען מיט דער דאָזיגער פרוי, איך טאָר עס נישט טון.

— האָב איך נישט קיין שום רעכט דערצו, זאָגסט דו מיר אָפּ יעדעס רעכט אפילו זיך צו בעמיהען וועגען דיר?

— באַסטיאַ, איך בעהם ביי דיר נישט אָפּ דאָס רעכט, איך האָב דאָך דיר שוין געזאָגט, אַז איך ליב דיך אַזוי שטאַרק, אָבער די אומשטענדען זענען אַזוי צוזאַמענגעפאַלען, אַז זיי האָבען אפשר איינגעגנבעט צושטערט אונזער ווייטערדיג לעבען

— פאַרוואָס מאָרעק, מיר קענען דאָך ריכטען מיט אונזערע וועגען, אַזוי ווי מיר ווילען דאָס, אַזוי ווי מיר פערשטעהען דאָס, ס׳איז דאָך נאָך גאַרנישט צו שפּעט, די פרוי וועט דאָס פערשטעהען און זי וועט רעזיגנירען

— גוט האָב איך חוצפּהדיג געלייקענט, איך וועל דיך צוזאַמענפיהרען מיט דער דאָזיגער פרוי נאָך היינט.

איך האָב דאָס אַלץ געזאָגט, הגם איך האָב זיכער געוואוסט, אַז די גאַנצע מעשה הויבט זיך נישט אָן

באַסטיאַ איז ווידער אַרויפגעפאַלען אויף מיר און מיך געקושט און געהאַלזט

— גוט האָסט דו געזאָגט, דו וועסט בלייבען מיין, מיין אויף אייביג, דו האָסט גוט געטון, וואָס דו האָסט מיר וועגען דעם היינט געזאָגט, זי וועט נישט זיין קיין שלעכטע, זי וועט מיך פערשטעהען, איך האָב שוין אַזויפיל אַדורכגעמאַכט אין מיין לעבען, איך האָב שוין פיל אַדורכגעליטען, און כ׳וואָלט שוין דעם לעצטען עטאַפּ נישט אַדורכ... ע אַלטען, אמת, מאָרעק, אַז דו וועסט נישט אָנטקעגענע, אמת, אַז דו וועסט דאָ בלייבען, וועסט מיך שוין מעהר נישט פערלאָזען

— אויף זיכער קען איך דיר דאָס נישט צוזאָגען, האָב איך דאָס אונשולדיגע מיידעל סאַדיסטיש געפייניגט, מ׳ווענדט זיך וואָס ס׳וועט ברענגען די קאָנפּערענץ צווישען דיר און זיין ריוואַלין.

די ריעדסט ציניש, מאָרעק, איך וואָלט זיך דערויף קיינמאָל נישט געריכט, איך וואָלט זיך קיינמאָל דאָס נישט פאָרגעשטעלט.

— איך האָב דיך נישט געוואָלט בעליידיגען, באַסטיאַ, איך האָב דאָס נאָר שלעכט אָנגעוואָרפען מיט אַ שלעכטען נאָמען געגעבען. יעדענפאַלס אַז איך מיין גאַנץ ערנסט, אַז מיין פערבלייבען דאָ איז אָפּהענגיג פונ׳ם אויסגאַנג פון דיין געשפּרעך מיט דער פרוי, מיט וועלכער איך וויל דיך צוזאַמענפיהרען

— מאָרעק, איך בעט דיך, מאַך נישט אַ סוף צו מיין יונגען לעבען, דו וועסט דאָך זיין אַזוי גליקליך ביי מיר...

איך האָב געזוכט עפּעס אַ תירוץ, ווי אַזוי איך זאָל קענען בעפרידיגען מיינע ליידענשאַפטען ביי באַסטיאַן, איך האָב געזוכט אַנ׳אויסוועג ווי אַזוי איהר פאַרצולעגען עפּעס אַזעלכעס, און איך האָב איהר געזאָגט

— באַסטיאַ, ווייסט איך האָב בעשלאָסען, אַז אויב מיר וועט ווירקליך אויסקומען אַיועקצופאָהרען פון דאַנען, זאָג איך דיר צו, אַז דאָס וועט נישט זיין אויף לאַנג, איך וועל צו דיר צוריקקעהרען, איך וועל בלייבען ביי דיר און מיט דיר, ווייל איך האָב דיך ליב

באַסטיאַ האָט שוין איצט נישט געוויינט, נאָר געוויינט אַזוי ווי אַ קליין קינד מיט ריינע, ערנסטע טרעהרען, איך האָב אין זיך געלאַכט פון דער קאָמעדיע וואָס איך שפּיל און וויל ווייטער שפּילען, באַסטיאַ האָט מיר פאָרגעלעגט, אַז איך זאָל אַריינגעהען צו איהר, כדי איך זאָל מיך בעקענען מיט איהר פאָטער, זי האָט דערצו געוואַלדיג געשטרעבט און איך האָב איהר געגעבען נאָכגעגעבען איך בין אַראָפּ צוזאַמען מיט באַסטיאַן אין איהר וואוינונג, וועלכע איז געווען איינגעאָרדענט מיט׳ן גרעסטען געשמאַק און וואו ס׳האָט געהערשט א פייבליכע ריינקייט, באַסטיאַ האָט מיך פאָרגעשטעלט פאַר איהר פאָטער וואָס האָט מיך זעהר פיין אויפגענומען

זעהט אויס אַז ער האָט פערשטאַנען וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך און וואָס פאַראַ ציל מיין וויזיט ביי איהם האָט געהאַט, ער האָט אַליין נישט געוואוסט וואו ער זאָל מיך אַיועקזעצען, ער האָט אין מיר שוין געזעהען זיין צוקונפטיגען איידעם, ער האָט אין מיר שוין געזעהען דעם בעשיצער פון באַסטיאַן, זיין איינציגע געליבטע טאָכטער, איך האָב דאָרט נישט לאַנג פערוויילט, ווייל באַסטיאַ האָט אויס געזאָגט איהרע גרייטקייט מיר צו ווייזען פערשיידענע זעהענס ווירדיגקייטען וואָס זיי האָבען מיטגעבראַכט פון רוסלאַנד, פון וואַנען זיי זענען אַנטלאָפען נאָך דער רעוואָלוציע, איך בין מיטגעגאַנגען מיט איהר, זי האָט מיר ווירקליך געוויזען זעהר אינטערעסאַנטע זאַכען, מיר האָט זיך אויסגעוויזען, אַז איך האָב זיך אַביסעל בערוהיגט, אַז די בעסטיע אין מיר האָט זיך אַביסעל געשטילט און איך בין אין א געוויסער מאָס געווען צופרידען. איך האָב אָבער געהאַט א טעות. באַסטיאַ האָט מיר פאָרגעלעגט אַראָפּצוגעהען אין איהרע ספּעציעלע צוויי צימערען, וועלכע האָבען זיך געפונען אין קעלער פון דעמזעלבען הויז, באַסטיאַס פאָטער איז שוין געגאַנגען אוועק אין גאַס און אונז איבערגעלאָזען אין צימער. דאָרט אין די צוויי קעלער־צימערען, האָט באַסטיאַ געהאַט קאָלעקציאָנירט אַלע איהרע זכרונות פון רוסלאַנד, פון זייערע גרויסע אַרבייט וואָס זיי האָבען אָפּגעטון: זי מיט איהר פאָטער. דאָרט איז געווען א שטיק געשיכטע פון די יודען אין רוסלאַנד, איך האָב אָבער שוין גאַרנישט געזעהען, מיר האָט געשווינדעלט אין די אויגען, איך האָב געזעהען נאָר באַסטיאַן און דאָס באַסטיאַן די פרוי, די פרוי צו וועלכער איך האָב געשטרעבט, וועלכע איך האָב בעגעהרט...

(פאָרטזעצונג קומט)

די געפאַהר פון אָפּשטעלען די איינוואַנ־דערונג קיין פּאַלעסטינא

(בריף פון ארץ ישראל)

מען דאַרף נישט נעמען אַזוי לייכט די „נאָן־קאָאָפּעריישאָן" בעוועגונג וואָס די אַראַבער האָבען איצט אָנגעהויבען אין פּאַלעסטינע. מען דאַרף עס נישט נעמען לייכט, ווייל מען ווייסט נישט ווער עס שטעהט אונטער דער דאָזיגער בעוועגונג.

מען קען נישט זאָגען, אַז איצט, אין דעם איצטיגען פאַל פון בעסטראַשטען „נאָן־קאָאָפּעריישאָן" איז די פּאַלעסטינער רעגירונג פּראָאינטערעסירט בעגלייך מיט די אַראַבער אין אָפּשטעלען די יודישע אימיגראַציע, און אין פערבאָטען דעם פערקויף פון לאַנד צו יודען. עס איז אָבער פאַראַן אַ ווייטער גרונט מורא צו האָבען אַז די גאַנצע געשיכטע מיט די אַראַבער וואָס האָבען זיך מיטאַמאָל גענומען צו סטראַשען מיט „נאָן־קאָאָפּעריישאָן" האָט אַ פערבינדונג מיט דעם געפּלאַנטען פּאַרלאַמענט אין פּאַלעסטינע.

די יודען אין פּאַלעסטינע ווילען נישט איצט קיין פּאַרלאַמענט. די יודען פון דער גאַנצער וועלט — אויך נישט. אַ מבול פון פּראָטעסטען וועלען אָן צווייפעל זיך אַ גאָס טון פון אַלע לענדער וואו יודען וואוינען, אויב די פראַגע פון שאַפען אַ פּאַרלאַמענט אין פּאַלעסטינע זאָל מיטאַמאָל זיך אַרויסצייגען צו ווערען אַקטועל.

שאַפען אַ פּאַרלאַמענט אין ארץ־ישראל און נישט אַרויסרופען אין דערזעלבער צייט קיין פּראָטעסטען מצד די יודען, — אַזאַ זאַך קען דורכגעפיהרט ווערען בלויז דאַן, ווען די יודען אין פּאַלעסטינע וועלען שטעהען פאַר אַ געפאַהר וואָס איז פיל דראָהענדער ווי אַ פּאַרלאַמענט. און וואָס פאַר אַ געפאַהר קען זיין גרעסער פאַר די יודען ווי מעגליכקייט פון אָבשטעלען די יודישע אימיגראַציע און פערבאָטען יודען צו קויפען לאַנד?

די אַראַבער וועלען אָנפאַנגען טומלען; זיי וועלען פאָדערען, — שטאַרק און מיט אימפּעט, — אַז די רעגירונג זאָל אַרויסגעבען אַ געזעץ געגען יודישער איינוואַנדערונג און געגען יודישען קויף פון באָדען; זיי וועלען זאָגאַר געהען אַזוי ווייט ווי אָננעמען רעזאָלוציעס פון „נאָן־קאָאָפּעריישאָן" געגען דער פּאַלעסטינער רעגירונג, דאַן וועט די רעגירונג קומען צו די יודען און וועט זיי זאָגען אומגעפעהר בזה הלשון:

— מיינע ליבע יודען! איהר זעהט דאָך אַליין אַז די אַראַבער דריקען אונז צום וואַנט. אמת טאַקע, מיר זענען געגען זייערע אַנטי־יודישע פאָדערונגען. מיר ענטפערען זיי מיט'ן מאַנדאַט. מיר געבען זיי אַנדערע פּאַסיגע תירוצים. אָבער „נאָן קאָאָפּעריישאָן" איז פונדעסטוועגען פאַר אונז נישט אַזאַ אַנגענעמע זאַך. די רעזיגנאַציע פון דעם מופטי אַלס פאָר־זיצער פון דעם העכסטען מוסולמאַנישען ראַט, איז פאַר אונז פונקט אַזאַ אומגליק ווי ד"ר ווייצמאַנ'ס רעזיגנאַציע פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין דער צייט פון „ווייסען בוך". די רעזיגנאַציע פון ראַגיב נאַשאַשיבי אַלס מעיאָר פון ירושלים איז אויך פאַר אונז קיין קלייניגקייט נישט. ירושלים איז טאַקע אַ קליינע שטאָט, אָבער אַ שטאָט מיט אַן אָפּקלאַנג אויף דער גאַנצער וועלט. פאַרוואָס נישט פּאַראַליזירען די דאָזיגע רעזיגנאַציעס פון דער אַראַבישער „נאָן קאָאָפּעריישאָן" מיט געבען דעם לעגיסלאַטיוו קאָנסול? מיט גרינדען דעם פּאַרלאַמענט אין וועלכען די יודען וועלען אַלע מאָל קענען געפינען עהרליכע שטיצע געגען די אַראַבער דירכדעם, וואָס זיי וועלען אַלעמאָל האָבען מיט זיך אויף זייער זייט די שטימען פון די בריטישע מיטגלידער. פאַרוואָס נישט זאָגען די אַראַבער, איינמאָל פאַר אַלעמאָל, אַז פראַגען פון לאַנד־פערקויף און פראַגען פון אימיגראַציע זענען אַ זאַך וואָס בלויז אַ פּאַרלאַמענט קען וועגען זיי בעשליסען און אַרויסגעבען געזעצען?

די יודען וועלען אויסהערען דעם פאָרשלאָג פון דער פּאַלעסטינער רעגירונג, און, — וואָס איז דאָ פאַראַן פיל צו דענקען? — זיין פאַר דער שאַפונג פון אַ פּאַרלאַמענט וועלען זיי נישט, אָבער אויב די סיטואַציע וועט עס דאַן דורכאויס פאָדערען, וועלען זיי מוזען דעריף איינשטימען. פון צוויי שלעכטע סיטואַציעס איז אַלעמאָל בעסער אויסצו־קלויבען די לייכטערע.

אונטער דעם צוזאָג אַז די ענגלישע מיטגלידער אין לעגיסלאַטיווען ראַט, וואָס וועט געגרינדעט ווערען, וועלען נישט דערלאָזען דורכצופיהרען קיין געזעץ געגען יודישער איינוואַנדערונג און געגען יודישער ערד־קויף, וועלען די יודישע פיהרער אין פּאַלעסטינע פיליכט זיין גענייטיגט איינצושטימען אין דעם דאָזיגען ראַט צו געהען. די אַראַבער ווידער, — זיי וועלען זיכער איצט זיין צופרידען צו געהען אין אַזאַ ראַט, וואָס וועט זיי פון צייט צו צייט געבען אַ געזיכערטע מעהרהייט. אָט וועט די פּאַלעסטינער רעגירונג דערווייל דערגרייכען שטיל און אָן שום טומעל איהר ווייטען צוועק, דעם צוועק פון אויפשטעלען אין פּאַלעסטינע אַ פּאַרלאַמענט וועלכען דער הויי־קאָמישאָנער איז אַזוי אַמביציעז אַז ער זאָל אויפגעשטעלט ווערען אין 1933 אונטער אַלע אומשטענדען...

* * *

— און וואָס וועט איהר טון אויב די יודען וועלען פאָרט אין דעם געפּלאַנטען פּאַרלאַמענט נישט וועלען געהען? — האָב איך צווישעלטען געפרעגט דעם הויי־קאָמישאָנער אין אַ פּריוואַטען געשפּרעך.

— עס וועט קומען די צייט, וועלען מיר זעהען?

— איז געווען דעם הויי־קאָמישאָנער'ס ענטפער, — איך בין סוף כל סוף אָפּטימיסטיש צו דענקען אַז די יודען וועלען פערשטעהן אַז עס איז בעסער פאַר זיי אַהין יאָ צו געהען...

די צייט, — דאָס יאָהר 1933, — רוקט זיך. די מוניציפּאַלע וואַהלען אויף וועלכע די גרינדונג פון אַ פּאַרלאַמענט אין פּאַלעסטינע איז באַזירט, דאַרפען באַלד־באַלד פאָרקומען. עפּעס דאַרף דאָך געטון ווערען צו ווייזען די יודען, אַז עס איז אין זייערע אינטערעסען יאָ צו געהן אין דעם געפּלאַנטען פּאַר־לאַמענט, איז דערפאַר מיטאַמאָל אויסגעוואַקסען דער חשק ביי די אַראַבישע פיהרער צו פאָדערען ערנסט און צודרינגליך פון דער פּאַלעסטינער רעגירונג אַז מען זאָל אָבשטעלען די יודישע אימיגראַציע און פערבאָטען יודען צו קויפען באָדען.

די „נאָן־קאָאָפּעריישאָן" גופא מיט וועלכער די אַראַבער סטראַשען, — אַוודאי האָט זי קיין שום ווערט נישט. די פּאַלעסטינער רעגירונג שרעקט זיך ווינציג איבער, אויב די אַראַבישע בעאַמטע וועלען רעזיגנירען פון זייערע רעגירונגס שטעלעס, אָדער נישט. זי ווייסט גאַנץ גוט אַז אַראַבער רעזיגנירען נישט אַזוי לייכט פון גוטע שטעלעס. זיכער אַרט עס איהר אויך גאַנץ ווינציג אויב אַראַבער וועלען נישט וועלען אָננעמען די רעגירונגס איינלאַדונגען אויף פערשידענע אָפיציעלע טיי־פּאַרטיס און אויפ־נאַמען. נאָך ווינציגער שרעקט זי זיך פאַר דעם בּאָי־קאָט וואָס די אַראַבער האָבען ערקלערט געגען ענג־לישע סחורות. די אַראַבער איז זיי ווי אַ קנאַפּער קויפער פון סחורות. און דעם סטראַשונג נישט צו צאָהלען קיין שטייערן, — וועגען דעם זעהט מען אויך נישט אַז די פּאַלעסטינער רעגירונג זאָל עס אַזוי נעמען זיך צום האַרצען. די רעגירונג איז גאַנץ זיכער אַז ווען זי וועט דאַרפען אויפמאָנען די שטייערן ביי די רייכערע אַראַבער, — די אָרימע צאָהלען סיי ווי קיין שטייערן נישט, — וועט זי די אויפמאָנען גוט און ריכטיג.

וואָס די פּאַלעסטינער רעגירונג וויל אָבער ווירקליך נישט דערלאָזען איז — די רעזיגנאַציע פון מופטי אַלס פאָרזיצער פון העכסטען מוסולמאַני־שען ראַט. און די רעזיגנאַציע פון נאַשאַשיבי אַלס מעיאָר פון ירושלים. דעם מופטי'ס רעזיגנאַציע וואָלט געקאָנט האָבען אַ בעדייטענדען אָפּקלאַנג אין דער גאַנצער מוסולמאַנישער וועלט, און נאַשאַ־שיבי'ס רעזיגנאַציע, וואָלט זיכער, — ווילענדיג נישט ווילענדיג, — געפונען אַן אָפּקלאַנג אין אַלע יענע לענדער וואָס זענען פּעראינטערעסירט פּאָליטיש און רעליגיעז אין דער שטאָט ירושלים.

וועלען זיי אָבער רעזיגנירען?

אַן ענטפער אויף דער דאָזיגער פראַגע קען געבען בלויז די פּאַלעסטינער רעגירונג. ביידע, סיי דער מופטי סיי נאַשאַשיבי, זענען פון יענע מענשען וואָס אויף זיי האָט מען אויף דער אַראַבי־שער קאָנווענשאָן אין יפו, געוואָרפען די בעשול־דיגונגען אַז זיי זענען „רעגירונגס אַגענטען". נאַשאַ־שיבי איז זיכער איינער פון יענע אויף וועמען די רעגירונג האָט אַן אומבעגרעניצטען איינפלוס.

רעזאָלוציע פון ענגלישע דעפּוטאַטען־ליבעראַלען

וועגען די יודען־רדיפות אין דייטשלאַנד

לאָנדאָן (יט"א) דער קלוב פון די ליבעראַלער פּאַרלאַמענטס־גרופּע האָט אויף זיין לעצטער זיצונג אונטער'ן פאָרזיץ פון דעפּוטאַט אַרקיבאַלד סינקלער אָנגענומען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

די ליבעראַלע פּאַרלאַמענט־פּאַרטיי, וואָס שטיצט זיך אויפ'ן פּרינציפּ פון פרייע דעמאָקראַטישע אינסטיטוציעס, בעטראַכט מיט אַבשוי די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד און בעדויערט דעם צוריקטריט צו רעליגיעזער און ראַסען־אומטאָלעראַנץ, וועלכע שאַפט נאָך איין שטערונג פאַר דער אינטערנאַציאָנאַלער פריינדשאַפט און פערשטענדיגונג, וועלכע איז וועזענטליך וויכטיג פאַר דער עקאָנאָמישער געזונדמאַכונג און פאַרן שלום.

צוליב'ן בּאָיקאָט פון די ענגלישע רויכוואַרג־סוחרים

וועט דייטשלאַנד האָבען היזק 20 מיליאָן פונט יעהרליך

לאָנדאָן (יט"א) „דיילי העראַלד" שטעלט פעסט, אַז צוליב דעם אַנטי־דייטשען בּאָיקאָט פון גאַנצען ענגלישען רויכוואַרג־האַנדעל וועט דייטש־לאַנד האָבען היזק נישט ווייניגער ווי 20 מיליאָן פונט יעהרליך. אין ענגלישען רויכוואַרג־האַנדעל איז איינגעשטעלט געוואָרען אַ פולשטענדיגע בּאָי־קאָט־סאָלידאַריטעט. צום בּאָיקאָט זענען אויך צוגע־שטאַנען אַלע אָהן אויסנאַהם קריסטליכע פירמעס.

צו דער בּאָיקאָט־בעוועגונג איז אויך צוגע־שטאַנען די גאַנצע מעבעל־אינדוסטריע אין ענגלאַנד. אויף דעם לעצטען צוזאַמענפאָהר פון ענגלישען מעבעל־אינדוסטריעלער פערבאַנד איז מיט אַ רעדע אַרויסגעטרעטען דער יודישער ליבעראַלער דעפּוטאַט מאַיאָר נייטהען. דער צוזאַמענפאָהר האָט איינשטימיג בעשלאָסען צוצושטעהן צום בּאָיקאָט פון דייטשע אויסאַרבייטונגען.

פערבאָט פון „ברוינע העמדלעך" אין דער שווייץ

בערן (יט"א) דער יוסטיץ־מיניסטער פון שווייצאַרישען בונד האָט ערקלערט, אַז די פּרובען אַריינ־צופיהרען אין דער שווייץ אויסלענדישע פּאָליטישע אוניפאָרמען רופען מיט רעכט אַרויס אַ בּאַאוּנרוהיגונג אין דער שווייצאַרישער עפענטליכקייט.

אין דער דאָזיגער ערקלערונג פון יוסטיץ־מיניסטער ווערט אייניגע זעהען אַן אָנקינדיגונג פון פערבאָט אין דער שווייץ צו טראָגען די „ברוינע העמדלעך".

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקה.

צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32.

נעהמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָוועגד, זונטאָג פון 9-11 בייטאָג.

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט

בּראַסטעזען, גאָרסעטען, אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַטפוס־איינלאַגען געגען פּלאַטפוס־שמערצען אַלס נאָך גיפּס־אַבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּיעטריקאָווער 119, טעל. 231-81

איינגעוואַנדערטע יודען אָרגאַניזירען אַ נייע קהלה אין באַרצעלאָנאַ

יונגער ראַבּינער אָרגאַניזירט די 3,000 איינגעוואַנדערטע יודען און רופט אַרויס געגען זיך דעם צאָרן פון די געבוירענע שפּאַנישע יודען

(ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ)

„ווען צוועלף יודען זענען צוזאַמען, דאַן קענען זיי פאַר דרייצעהן אַנשויאונגען" — דער דאָזי־גער געדאַנק, וועלכער איז אַרויסגעזאָגט געוואָרען פון אַן אָנגעזעהענעם מיטגליד פון דער באַרצעלאָ־נער קהלה מיט יאָהרען צוריק, איז שוין געוואָרען אַ שפּריכוואָרט מיט וועלכען מען בענוצט זיך אַפילו אין שפּאַנישע אינטעלעקטועלע קרייזען. קיינמאָל אָבער איז ער נאָך נישט געווען אַזוי צוגעפּאַסט ווי צום איצטיגען צושטאַנד, וואָס הערשט צווישען דעם יודענטום אין באַרצעלאָנאַ (שפּאַניען)

צום גליק זענען די מיינונגס־פערשידענהייטען אין אונזער קהלה־לעבען נאָך זעהר ווייניג בעקאַנט אין דער עפענטליכקייט, אָבער דער קאַמף וואָס געהט אָן איז אַ גאַנץ שאַרפער. דאָס איז אַ קאַמף צווישען צוויי אַנשויאונגען: צווישען דעם אַלטען, רוהיג־איינגעשלאָפענעם גייסט און צווישען דעם יונגען, פרייען גייסט, פול מיט מוט און רעוואָלוציאָנערען דראַנג.

פאַר די לעצטע עטליכע יאָהר איז די צאָהל פון נייע איינוואַנדערער פון מיטעל־אייראָפּא גאַנץ שטאַרק געוואַקסען און צווישען זיי זענען געקומען אויך אַ סך יודען. דאָס רוב פון די דאָזיגע יודישע איינוואוינער קימערן זיך גאַנץ ווינציג וועגען רע־ליגיעזע ענינים. טיילווייז, ווייל זיי זענען גאַנץ גלייכגילטיג דערצו און טיילווייז צוליב דעם, וואָס די ברויט־פראַגע לאָזט זיי נישט טראַכטען וועגען קיין אַנדער זאַך. דאָס רוב פון זיי זענען נאָר יוצא דערמיט, וואָס איינמאָל אין יאָהר, יום־כפור, בע־ווייזען זיי זיך אין שוהל אין דער פּראָווענצאַ גאַס און דערנאָך ווערען זיי ווייטער פערשוואונדען אויף אַ גאַנץ יאָהר. די צאָהל פון די פערשריבענע מיט־גלידער פון דער געמיינדע וואַקלט זיך צווישען 100 און 150.

די מיטגלידער פון דער געמיינדע האָבען מיט אַ יאָהר צוריק אָפּגעשאַצט די צאָהל פון אויסלענ־דישע יודען אין באַרצעלאָנאַ ביז 1200 נפשות, אָבער עס איז נישט איבערטריבען ווען מיר וועלען איצט אָננעהמען, אַז זייער צאָהל דערגרייכט ביז אַן ערך פון 3000 נפשות.

אין לעצטען הערבסט איז אין באַרצעלאָנאַ געקומען דער יונגער ראַבּינער פּ. נ. פרידמאַן, נאָכ־דעם ווי ער האָט זיך געטראָפען אין גענף מיט דעם שפּאַנישען מיניסטער פון אויסערן, פּראָפעסאָר זאַ־לועטאַ. ער האָט אָנגעבאָטען צו ווידמען זיינע כחות פאַר דער קהלה. אָבער די געמיינדע האָט זיך אין דעם ראַבּינער נישט גענויטיגט, ווייל אין דער קהלה איז אַלץ געגאַנגען כשורה, און דערצו האָבען די פינאַנצען פון דער קליינער קהלה נישט גע־טראָגען אויף אויפצוהאַלטען דעם ראַבּינער בכבוד. מעגליך, אַז עס זענען אויך געווען פּערזענליכע סיבות, וואָס האָבען געפיהרט דערצו, אַז ראַבּינער פרידמאַן זאָל דאָ נישט קענען פערבלייבען. ער איז געקומען פון אַן אַנדער וועלט, פון אַ גאַנץ פרעמ־דער סביבה, און דער אונטערשיד פון טעמפּעראַ־מענט, מענטאַליטעט און כאַראַקטער זענען געווען צו בולט, אַז ער זאָל זיך קענען איינוואָרצלען. אַ טייל פון די קהלה־מיטגלידער זענען אויסדריקליך געווען געגען איהם: אַ צווייטער טייל איז געווען פּאַסיוו און האָט פאָרגעשלאָגען, אַז מען זאָל „אָפּ־וואַרטען" און זעהען צו וואָס ער איז פעהיג און וואָס ער קען אויפטון.

ראַבּינער פרידמאַן האָט באַלד איינגעזעהן, אַז ער וועט מיט דער פּאָרטוגעזישער קהלה נישט קענען צוזאַמענאַרבייטען, און ער האָט בעשלאָסען פאָלגענדעס: אַזוי ווי אין באַרצעלאָנאַ געפינט זיך אַ גרויסע יודישע בעפעלקערונג פון איינגעוואַנ־דערטע „היימישע" יודען, וועלכע זענען אינגאַנצען אומאָרגאַניזירט און בעלאַנגען נישט צו דער קהלה — טאָ פאַרוואָס טאַקע נישט שאַפען אַ נייע גרויסע קהלה פון אשכנזים? אמת, קיין געלד־מיטלען זענען דערווייל דערויף נישטאָ, אָבער ווען די קהלה וועט איינגעאָרדענט ווערען, דאַן וועלען זיך אויך אָפּזו־כען די נויטיגע מיטלען דערצו און מען וועט אויך אפשר קענען בעקומען שטיצע דערויף פון אויס־לאַנד. צוערשט זאָל מען צוציהען צו דער קהלה די עטליכע טויזענד אויסלענדישע יודען, וואָס וואוינען אין לאַנד איבער פינף יאָהר און בעזיצען דעריבער אַלע גלייכע רעכט ווי שפּאַנישע בירגער. און דער־נאָך וועט מען ביסלעכווייז אויך צוציהען די נייע איינוואַנדערער, וועלכע מען דאַרף דערווייל געבען צייט צו קומען צו זיך און מאַטעריעל זיך איינאָרד־נען. און אַזוי וועט געשאַפען ווערען אַ נייע קהלה, וועלכע וועט אין אַ קורצער צייט איבערשטייגען די אַלטע קהלה מיט איהר צאָהל מיטגלידער און מיט איהר איינפלוס אויפ'ן יודישען לעבען.

די דאָזיגע אַנזיכטען פון ראַבּינער פרידמאַן האָבען אַרויסגערופען פערשידענע מיינונגען.

די אָפיציעלע קהלה האָט אַרויסגעלאָזט אַ וואָרנונג צו אַלע יודען פון באַרצעלאָנאַ, אַז זיי זאָלען נישט דערלאָזען, אַז אַזאַ שפּאַלטונג זאָל פאָר־קומען. זיי האָבען גע'טענה'ט, אַז אַ פרעמדער מענש איז געקומען שטערען די האַרמאָניע און אחדות, און אַז זיי זאָלען זיך נישט לאָזען פון איהם פיהרען. דער ראַבּינער האָט דערויף געענטפערט:

„עס איז נישט אמת, אַז איך בין געקומען די האַרמאָניע צו שטערען; פערקעהרט, איך וויל, אַז ביידע קהלות זאָלען צוזאַמען אַרבייטען בנוגע וואוילטעטיגקייט און אַנדערע יודישע ענינים. אָבער אין דער זעלבער צייט איז מיין אויפגאַבע די נישט אָרגאַניזירטע יודישע מאַסע צוריקפיהרען צום רע־ליגיעזען לעבען און אויפהאַלטען יודישקייט".

אָט אַזוי ווערט דער קאַמף פאָרטגעזעצט. איי־דער וואַרפט פאַר דעם צווייטען חטאים. עס איז קיין ספק נישט, אַז מיר וועלען האָבען צוויי קהלות אין באַרצעלאָנאַ. עס איז זיכער, אַז מיר וועלען אין אַ קורצער צייט אַרום פערמאָגען אַ נייע שוהל מיט אַ נייער געמיינדע, וואָס וועט האָבען אַ גרויסען איינ־פלוס אויפ'ן היגען יודישען לעבען און וועלכע וועט זיך אויך לאָזען הערען אין דער נישט־יודישער וועלט.

א. בראַכפעלד

יאפאנער גייען אויף פעקין

גרויסע יאפאניש=מאנדזשורישע אפענסיווע

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)

פון ווייטען מזרח איז מען מודיע, אז אין רעזולטאט פון דער יאפאניש-מאנדזשורישער אפענסיווע, ריכט מען זיך, דאס אין די נאהענטסטע טעג וועט פערנומען ווערען די אמאליגע הויפט שטאט פון דעם כינעזישען קעניגרייך, פעקין.

נעכטען האט אנ'עסקאדרע פון יאפאנישע עראפלאנען באמבארדירט צוערשט די שטאדט טונג-שאו, וואס געפינט זיך 12 מייל פון פעקין, און דערנאך איז דיזעלבע לופט-עסקאדרע אפגעפלויגען צו פעקין.

אין פעקין איז דעריבער אויסגעבראכען א מורא'דיגע פאניק, און פון דער שטאדט ענטלויפען גאנצע קאראוואנען כינעזער.

די יאפאניש-מאנדזשורישע פארפאסטענס זענען שוין אנגעקומען צו די ברעגען פונ'ם טייך לואן, וואו עס ווערט דערווארט א געוואלדיגע שלאכט.

אטענטאט פון די דייטשען אויף שלעזוויג

פאריז, 19 (ספ. טעל.)

„לע טאן" רעדט ארום אין א לאנגען ארטי-קעל די בעציהונג פון דייטשלאנד צום דענישען שלעזוויג.

צוו. אנד. ווערט אינ'ם ארטיקעל געזאגט: „דעם אטענטאט, וועלכען דייטשלאנד וואלט נישט געהאט די דרייסטקייט אדורכצופיהרען איצט אויפ'ן אזוי-גערופענעם פוילישען קארידאר, ווייל דער ווידערקלאנג וואלט געווען א צו שנעלער און צו ווייטאגדיגער — פרובט זי איצט אדורכצו-פיהרען אין בעצוג צום דענישען שלעזוויג. דייטשלאנד שטיצט איהר אקציע אויף דער זיכערקייט, אז די מלוכות זענען אפגעשוואכט, דייטשלאנד לעבט אבער אין טעות".

פערבאט צו טראגען היטלערישע אוניפארמען און האקענקרייצען

ארויסגעגעבען פון אונגארישען אינערן=מיניסטער

בודאפעשט, 19 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער אינערן-מיניסטער האט פערבאטען צו טראגען היטלערישע אוניפארמען און האקענ-קרייצען.

89 יודען בעזייטיגט פון קירכהאף=שפיטאל

דערונטער 26 יודישע דאקטוירים

בערלין, 19 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

דער רייכסקאמיסאר פון געזונדהייטסוועזען האט בעזייטיגט 89 יודען פון קירכהאף-שפיטאל, דערונטער 26 יודישע דאקטוירים.

פון בערלינער בעצירקס-אמט זענען בעזיי-טיגט געווארען 21 יודישע דאקטוירים.

דייטשען האבען מורא צו פראטעסטירען

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)

דער בעקאנטער דעפוטאט פון דער לייבאר-פארטיי, דער געוו. מיניסטער פולק. ווערדשוואוד, האט פערעפענטליכט אין „טיימס" אנ'אפענעם בריף, אין וועלכען ער דריקט אויס זיין פערוואונדערונג, וואס לעת עתה האט זיך אין דער גאנצער וועלט נישט אפגערופען קיין איין דייטשע שטים צו פראַ-טעסטירען געגען דער גרויליגער היטלער - פאלי-טיק. עס איז אנ'אונערהערטע זאך, ווייל אלע לענ-דער האבען בירגער, וועלכע פראטעסטירען פון אויסלאנד ווען זייערע רעגירונגען בעגייען עוולות.

דער פולק. ווערדשוואוד האלט, אז דאס פול-שטענדיגע שווייגען פון די דייטשען אין אויס-לאנד דערקלערט זיך — אדער מיט גלייכגילטיג-קייט אדער מיט שרעק.

גרויסע יאפאניש=מאנדזשורישע אפענסיווע

געעפענט די אויסשטעלונג

פון דעם לאדזער קינסטלער קאהאנע

נעכטען 6 אין אווענד איז פארגעקומען די דערעפענונג פון קאהאנעס בילדער-אויסשטעלונג אינם לאקאל פון „בני ברית" (פיעטריקאווער 90).

צו דער דערעפענונג איז געקומען א גרויסער עולם, וועלכער האט די אויסשטעלונג אויפ-גענומען מיט אנערקענונג.

די אויסשטעלונג איז אפען טעגליך פון 10 פריה ביז 7 אווענד.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	75.00
3 פראצענטיגע בודאוולאנע —	41.60
4 „ דאלארובקא —	55.25
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	53.38
8 „ ווארשאווער פאנד-בריף	41.25
8 „ לאדזער „ „	38.00
ענגלישע פונט — — —	30.75
דאלאר — — — —	8.78
גאלד-דאלאר — — —	9.15
גאלד-רובל — — — —	4.80

ראדיא=פראגראם

דאנערשטאג, ד. 20-טען אפריל 1933

11,40 טאג-פרעסע, 11,50 קאמוניקאטען, 11,57 צייט-סיגנאל, 12,05 טאג-פראגראם, 12,10 קאנצערט, 1,20 קאמוניקאט, 3,10 עקספארט-קאמוניקאט, 3,15 ווירטשאפטס-קאמוניקאט, 3,35 פארלעזונג, 3,50 גראמאפאן, 4,25 לעקציע פראנ-צויזיש, 4,40 פארלעזונג, 5,00 גראמאפאן. 5,40 אקטועלע פארלעזונג, 5,55 טאג-פראגראם, 6.00 פארלעזונג פאר מאטאציקלסטען, 6,20 ידיעות, 7,00 לאדזער פאסט-קעסטעל, 7,15 פערשידענעס, 7,25 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, 7,30 ליטעראַרישע פערטעל-שעה, 7,45 ראדיא-פרעסע, 8,00 קאנצערט, 10,15 לייכטע מוזיק, 10,55 קאמוניקאטען, 11 00 טאנץ-מוזיק

* * *

אויסלאנד

8,00 בוקארעשט – סימפ. קאנצערט, 8,05 פראג – סימפ. קאנצערט, 8,05 וויען – קאנצערט, 8,10 קאפענהאגען – סימפ. קאנצערט. 8,45 רוים-סימפ. קאנצערט, 8,55 הילווערסום – קאנצערט. 9,10 ברעסלוי – סימפ. קאנצערט.

שלאסעריי-ארבייטען,
ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל=בעארבייטונגען
מאשינען = טיילען
פירט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13.

דער באיקאט פון דייטשע קאמוניקאציע-וועגען פערברייטערט זיך

ווארשא (יט"א) פון גוט-אינפארמירטע יודישע ווירטשאפטליכע קרייזען ווע"ען דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור איבערגעגעבען פאלגענדע בעמערקונגען וועגען דער אויסווירקונג פון אנטי-דייטשען באיקאט אויף דעם געביט פון סחורות-טראנספארט.

די בעוועגונג אויסצומיידען די פערמיטלונג פון דייטשע טראנספארט-וועגען אויף דער יבשה און ים ביים עקספארטירען סחורות קיין אויסלאנד האט שוין ביז איצט געגעבען בעדייטענדע רעזולטאטען. מען קען איצט מיט דער גאנצער זיכערקייט פעסט-שטעלען, אז די היזקות פון די דייטשע באהנען און שיפס-ליניעס זענען שוין זייט די לעצטע עטליכע וואכען גאנץ בעדייטענדע. די דאנציגער שיפס-ליניעס „נעפטון-ליין" און „ראלאנד-ליין" האבען די לעצטע שיפען זייערע געשיקט מעבער-לים מיט בישטיג-קליינע לאדונגען. די דאזיגע ליניעס, הגם זיי טרעטען ארויס אלס זעלבסטשטענדיגע, ווערען זיי אבער פאקטיש קאנטראלירט דורך דעם „נארד-דייטשען לאיד". די דאזיגע שיפס-ליניעס האבען ביז איצט בעדינט כמעט אויסשליסליך פוילישע עקס-פארט-פירמעס, דערין א גרויסע צאהל יודישע, און דער באיקאט פון די לעצטע בעדייט דעריבער א געוואלדיגען מאטעריעלען היזק פאר דעם „נארד-דייטשען לאיד". פארשטעהער פון די דערמאנטע דייטשע ליניעס אין דאנציג האבען די לעצטע טעג בעזוכט פערשידענע עקספארט-פירמעס און זיך גע-פרובט ווירקען אויף זיי אפצושטעלען דעם באיקאט.

ענהליכע ידיעות זענען אויך דערהאלטען געווארען פון די דייטשע פארטען (האמבורג, ליבעק, ברעמען און שטעטין), דורך וועלכע עס פלעגען טראנספארטירט ווערען בעדייטענדע קוואנטומס פוילישע סחורות קיין אויסלאנד. נאטירליך איז אין דעם פאל פיל שווערער צו קאנטראלירען, אויף וויפיל עס האט זיך פערקלענערט דער צופלוס פון פוילישע סחורות. עס ווערט אבער פון די דער-מאהנטע פארט-שטעט מיטגעטיילט וועגען א דער-נערוויטער שטימונג און בעאונרוהיגונג פון די דייטשע שיפס-געזעלשאפטען, וועלכע זוכען מיטלען איינצוהאלטען די פוילישע עקספארט - פאזיציעס, וואס גליטשען זיך זיי ארויס פון די הענד.

די דערמאהנטע ווירטשאפטליכע קרייזען אינ-פארמירען ווייטער, אז אין א גאנצער רייה שטעט אין פוילען, בעזונדערס לאדז, ווילנע, לעמבערג, ביעלסק, ביאליסטאק און אנדערע האבען די גרויסע יודישע עקספארט-פירמעס — פיל פון אייגענער איניציאטיוו און נאך איידער עס זענען ענטשטאנען די פראטעסט-קאמיטעטען — קאטעגאריש מודיע גע-ווען די עקספעדיציאנס-געזעלשאפטען, אז זיי וועלען אויפהערען אנטוייען זיי די סחורות-טראנס-פארטען. אויב די עקספעדיציאנס-געזעלשאפטען וועלען זיך בעדינען מיט דייטשע קאמוניקאציע-וועגען. דאס האט שוין געהאט די ווירקונג, דאס א גאנצע רייה עקספעדיציאנס-הייזער האבען דורך דער פער-סע געמאלדען, אז זיי האבען איבערגעריסען זייערע פערבינדונגען מיט דייטשע ליניעס און וועלען להבא די זיי אנגעטרויטע טראנספארטען בעזארגען דורך גדיניע.

ווייטער ווערט מיטגעטיילט, אז א רייה פראַ-דוקציע - צווייגען, וואס ליגען אויסשליסליך אדער אין א זעהר בעדייטענדער מאס אין יודישע הענד, האבען ענדגילטיג איבערגעריסען מיט די דייטשע קאמוניקאציע-ליניעס און אויפגעפאדערט זייערע עקספעדיציאנס-פירמעס צו בעזארגען דעם עקס-פארט דורך גדיניע. אזוי ווערט שוין איצט די גאנצע יוטע-פראדוקציע אין פוילען עקספארטירט אויסשליסליך דורך גדיניע. דאס זעלבע ווערט מיט-געטיילט וועגן איינגע גרויסע דיקט-פירמעס.

דערביי ווערט אבער אויפמערקזאם געמאכט, אז אנדערע פראדוקציע-צווייגען, וואס געפינען זיך אין יודישע הענד, ווי פעדערען און פוך, לעדער, קוישען-אויסארבייטונגען, מעהל-פראדוקטען א. א. בעדינען זיך נאך אין א בעדייטענדער מאס מיט דייטשע קאמוניקאציע-ליניעס. עס ווערט אבער גלייכ-צייטיג צוגעגעבען, אז אויך אין די דאזיגע אינ-דוסטריע-צווייגען ווערען געמאכט שריט איבערצו-רייסען די בעציהונגען מיט די דייטשע קאמוניקא-ציע-וועגען.

עס איז אויך ווערט צו בעמערקען, אז א גרויסע צאהל יודישע פירמעס אין טשעכאסלאוואַ-קיי (וועלכע האט, ווי בעקאנט, ספעציעלע אויסנאהם בעדינגונגען פאר איהר עקספארט און אימפארט דורך האמבורג), האבען זיך אפגעזאגט ווייטער צו בענוצען מיט דעם האמבורגער פארט און בעזאר-גען איצט זייערע טראנספארטען דורך גדיניע. מיט דעם פוילישען באהן-מיניסטעריום ווערען איצט גע-פיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען איינשטעלען א ספעציעלען הנחה-טאריף פאר סחורות-טראנספאר-טען פון דער טשעכאסלאוואקיי קיין גדיניע און צוריק.

ער איז א מבין...

א חזנישע הומארעסקע

פון ה. ש. בורשטיין

דער בעריהמטער ליטווישער חזן, מיכל לי-דער, פלעגט ארומפאהרען מיט זיינע משוררים איבער יעדען שטעטעל און דערפעל דאווענען. ער האט עס געטון, ווייל ביי זיך אין דער היים, אין זיין גרויסער שטאט, האט ער קיין פרנסה נישט געהאט.

אממעהרסטען איז ער געפאהרען אין קליינע שטעטלעך, וועלכע האבען צו א גרויסען חזן נישט געקאנט צוקומען און האבען קיין אייגענע חזנים נישט געהאט בכלל.

די משוררים האט ער זעהר וועהניג געצאלט, נאר עסען האט זיי נישט געפעהלט, ווייל וואו נאר ער האט זיך אפגעשטעלט, האט ער זיך באלד נאכ-געפרעגט, וואו מען קען קריגען עסען פאר זיינע משוררים.

איינמאל, ארומפאהרענדיג פון איין שטעטעל אין א צווייטען אריין, זענען די משוררים הונגעריג געווארען. אזוי ווי דער חזן האט דערהערט, אז זיינע משוררים זענען הונגעריג געווארען, האט ער נאכ-געפרעגט ביי דעם בעל-עגלה צי ער ווייסט נישט וואו מען קען קריגען עפעס צו עסען פאר זיינע משוררים.

— נישט ווייט פון דאנען וואוינט אנ'ארענ-דאר, און ביי איהם איז פארהאן א קרעטשמע, דארט קען מען קריגען עסען און טרינקען און אפשר א געלעגער אויך — האט דער בעל-עגלה געענט-פערט.

מיכל מיט די משוררים האבען זיך דער-פרעהט און אין א האלבער שעה זענען זיי געווען ביים ארענדאר אין דער קרעטשמע.

דער חזן האט געהייסען געבען צו עסען און צו טרינקען. די משוררים האבען, פערשטעהט זיך, נישט געלייגט אונטער די אויערן, נאר גוט אריינ-געגעסען און פערטרונקען מיט ביער אזוי ווי עס דארף צו זיין...

ווען זיי זענען פערטיג געווארען מיט דער אכילה, האט דער ארענדאר, וועלכער איז געווען זעהר א קארגער, זיך געהייסען בעצאהלען 20 רו-בעל. אזוי ווי דער חזן האט נישט געהאט קיין געלד, האט ער געזאגט צום ארענדאר:

— ווייסט איהר וואס, ליבער יוד, איך וועל אייך פאר דעם אפזינגען.

— ניין. מיר זינגט מען נישט אן, ביי מיר בעצאהלט מען! איהר האט אפגעגעסען און אפגע-טרונקען? — בעצאהלט! — האט זיך דער ארענדאר געבייזערט.

דער חזן האט זיך ווידער געבעטען ביי איהם:

— אויב דער זמר וועט אייך נישט געפעלען ווערען, וועל איך אלעס פערזעצען און אייך מיט'ן גרעסטען כבוד בעצאהלען.

קוים מיט צרות און לייד האט דער ארענדאר צוגעשטימט. ער האט זיך בערעכנט: וואס וועט עס איהם שאדען, אז דער חזן מיט די משוררים וועלען זינגען. נאך דעם זינגען וועט ער זאגען, אז עס געפעלט איהם נישט און ער וועט קריגען בע-צאהלט די 20 רובעל.

דער חזן און די משוררים האבען געזונגען.

ווען זיי זענען פערטיג געווארען האט דער ארענדאר געזאגט, אז עס איז איהם נישט געפעלען און ער פערלאנגט מען זאל איהם בעצאהלען.

דער חזן האט זיך געבעטען, אז ער וויל נאכ-אמאל זינגען און אויב עס וועט דאסמאל ניט טוי-גען, וועט ער זיכער בעצאהלען זיין חוב. דער ארענדאר איז בעשטאנען דערויף און ער האט ווייטער געזונגען. אויך דאס מאל האט דער ארענדאר געזאגט, אז עס טויג נישט, און ער האט געפא-דערט מען זאל איהם בעצאהלען תיכף ומיד.

דער חזן איז אבער אויך נישט געווען פון די שרעקעדיגע. ער האט ארייגעטון די הענד אין די קעשענעס און א זאג געטון מיט א ברייטער שטימע:

— איצטער, אויב מיין „נייער" זמר וועט אייך נישט געפעלען, גיב איך אייך די 20 רובעל אהן שום קונצען.

— געדענקט! אויב עס וועט מיר איצט נישט געפעלען, זאלט איהר מיר בעצאהלען, אויב נישט, ציה איך פון אייך אלע ארונטער די שטיוועל און איהר וועט ווייטער נישט קענען פאהרען.

דער חזן האט צוזאמענגענומען זיינע משוררים, זיי עפעס איינגערוימט אין די אויערן און זיי גע-הייסען זינגען.

דער חזן האט זיך געשטעלט פונקט אין מיטען, די משוררים צעטיילט אויף צוויי גלייכע רייהען, ער האט געמאכט מיט די הענד, געגעבען א סיגנאל און די משוררים האבען געזונגען:

„עס וועט נישט העלפען, ברודער,
מען וו ע ט בעצאהלען,
בים-באם, בים-באם-בים-באם.

עס וועט נישט העלפען, ברידער,
מען ד א ר ף בעצאהלען,
בים-באם, בים-באם-בים באם.

אוי, העלפען וועט נישט, איצטער,
מען מ ו ז בעצאהלען !...
בים-באם, בים באם-בים-באם."

— אט... אט-א-דער נייער זמר געפעלט מיר! דאס הייסט א זמר! — האט דער ארענדאר אויסגע-שריגען.

און דער חזן, מיכל, מיט די משוררים הא-בען געמאכט פליטה...

ראַדיאָ-כראָניק

זייט פאָרזיכטיג מיט דער אַנטענע בעת אַ שטורם!

עס דראָהט די געפאַהר פון אַ דונער

פריהלינג און זומער זענען רייך אין שטורעמס און געוויטערס. ווען עס ציהט אָן אַ רעגען-שטורם מוז די ראַשינער ראַדיאָ-סטאַציע אויפהערען צו אַרבייטען און פאַר'ערד'ען די אַנטענע, כדי די עלעקטרישע לאַדונגען פון דער לופט זאָלען קאָנען פריי אַפפליסען צו דער ערד.

אַ דונער שטעלט פאָר מיט זיך אַנ'עלעקטרישע לאַדונג, וואָס געפינט זיך אין וואָלקען. די דאָזיגע עלעקטרישע לאַדונג זוכט כסדר דעם קורצסטען וועג צו פעראייניגען זיך מיט דער ערד. דאָס איז די סיבה, וואָס די דונערן זעצען אריין געוועהנליך אין געגענשטאַנדען, וואָס שטעקען הויך ארויס איבער דער סביבה, ווי למשל, אין די בוימער, הייזער, טורעמס א. א. וו. די דונערס זעצען אריין אויך אין די ראַדיאָ-אַנטענעס, אויב די לעצטע זענען נישט פעראייניגט מיט דער ערד.

די ראָל פון אַנטענע-אויסשליסער

צווישען דער פעראָרדינונג און ראַדיאָ-אַפּאַראַט דאַרף זיך געפינען אַנ'אַנטענע-אויסשליסער, כדי צו קאָנען צו יעדער צייט אויסשליסען די אַנטענע און פעראייניגען זי מיט דער ערד.

דער דאָזיגער אַנטענע-אויסשליסער מוז שטענדיג געהאַלטען ווערען ריין און אין אָרדנונג, אלע קאָנטאַקטען און שרויבען מוזען זיין פעסט צוגע-שרויפט. אין דעם פאַל, וואו די אַנטענע געהט דורך דורך דעם פענסטער, מוז זי זיין איזאָלירט אין אַ גומי-רעהרעל.

אַז מיר וועלען די אַלע כללים אָפּהיטען און פון צייט צו צייט נאָכזעהן, צי די „אַנטענע" און „ערד" זענען אין אָרדנונג, קאָן מען זיין זיכער און רוהיג, אַז אַ דונער וועט אין אונזער שטוב נישט אריין.

דער עיקר איז אָבער צו געדענקען דעם שפריך פון ספיקער: „פאַר שלאָפען-געהן דאַרף מען אויסשליסען די אַנטענע"..

דער ראַדיאָ-אַבאָנאַמענט ווערט נישט געהעכערט

אין עטליכע צייטונגען האָט זיך בעוויזען אַ ידיעה, אַז דער ראַדיאָ-אַבאָנאַמענט ווערט פון 1-טען אַפּריל געהעכערט אויף 30 גראָשען.

ווי עס ווייזט זיך אַרויס זענען די דאָזיגע ידיעות צוליב אַ מיספערשטענדניש. ווי בעוואוסט ווערט צום חודש-אַבאָנאַמענט פאַר ראַדיאָ צוגערעכענט 10 פראָצענט לטובת די אַרבייטסלאָזע. דער דאָזיגער צוגאָב-אַבאָנאַמענט איז גענומען געוואָרען אויפ'ן גרונד פון אַ פעראָרדנונג פון פאָסט-מיניסטעריום, וואָס איז אויסגעגאַנגען דעם 31-טען מערץ ה. י. איצט האָט דער פאָסט-מיניסטער די דאָזיגע פעראָרדנונג ווידער פערלענגערט אויף איין יאָהר.

אַלזאָ דער ראַדיאָ-אַבאָנאַמענט בלייבט ווי געווען — 3.30 זל. אַ חדש.

די גרויסע אַמעריקאַנער קינסטלער

לוסי און מישא גערמאַן אין לאָדז

די טעג הויבען זיך שוין אָן די גאַסטראָלען פון די בעריהמטע אַמעריקאַנער אַרטיסטען לוסי און מישאַ גערמאַן. די דאָזיגע קינסטלער האָבען מיט עטליכע יאָהר צוריק געשלאָגען דעם רעקאָרד אין וואַרשא אין קאַמינסקי'ס טעאַטער און וועט אויך דער לאָדזער טעאַטער-עולם אויפנעמען די בעליבטע אַרטיסטען לוסי און מישא גערמאַן מיט אַ פייערליכען ברוך-הבא!

היינט קאָנצערט פון דאָרא סקורי

אַ גרויסען אינטערעס האָט אַרויסגערופען דער קאָנצערט פון דער וועלט-בעריהמטער איטאַליענישער זינגערין דאָראַ סקורי, וועלכער קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, דעם 20. אַפּריל, 8,30 אָווענד אין פילהאַרמאָניע-זאַל.

דאָראַ סקורי (דאָראָטעא שקורניק) איז אַ לאָדזערין און אויף דער איינלאַדונג פון דער „געזעלשאַפט פריינד פון יודישען טעאַטער" האָט זי בעוויליגט אויפצוטרעטען איין איינציג מאָל ביי אונז אין שטאָט.

באַלד נאָך דעם היינטיגען קאָנצערט פאָהרט די קינסטלערין אַוועק אויף אַ גרעסערען טורנעע קיין אַמעריקאַ וואו זי איז אַנגאַזשירט געוואָרען אויף אַ רייהע קאָנצערטען.

אויף איהר היינטיגען קאָנצערט וועט סקורי אויספיהרען די שענסטע פערל פון איהר רייכען רעפערטואַר.

אויבערקאַנטאָר משה קוסעוויצקי

טרעט אויף אלס סאָליסט אי'ן

אָראַטאָריום „יהודה המכבי"

שוין בלויז עטליכע טעג טיילען אונז פון גרויסען מוזיקאַלישען יום-טוב, וועלכען ס'אָרדענט איין דער לאָדזער „שיר" און נעמליך:

קומענדיגען דינסטאָג דעם 25. ד. ח. קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע אַ גרויסער קאָנצערט אויף וועלכען ס'וועט אויסגעפיהרט ווערען איינע פון די שענסטע פערלען פון דער קלאַסישער מוזיק, הענדעלס אָראַטאָריום „יהודה המכבי".

הוצ'ן „שיר-כאָר בעטייליגען זיך אין קאָנצערט דער קנאַבען-כאָר פון דער לאָדזער סינאַגאָגע, לאָדזער פילהאַרמאָנישער אָרקעסטער, סאָליסטען-קוואַרטעט פרל. ס. קראַפּיווניק, פרוי זשע בראָווסקאַ, אויבערקאַנטאָר משה קוסעוויצקי, און ל. ריאַזאַנצעוו.

ביים קלאַוויר פרל. א. סוראָוויטש.

מיט'ן קאָנצערט פיהרט אָן דיר. י. פּיוויטשס.

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי

אַנאָנס ביז 15 ווערטער

ראָקאַלען

3 צימער מיט בעקוועהמליכקייטען אויפ'ן ערשטען שטאָק פון זאָפאָרט צו פערמיטען, פאָמאָרסקאַ 57. צו ערפאַהרען ביים וועכטער. 2030

אַ שטוב מיט אַ קיך, 5 פענסטער, 2-טער שטאָק מיט אַ באַלקאָן ביליג אָפּ. בערצוגעבען ביים ווירט בזשעזשינער 57A

1 צימער. פראָנט צו פערמיטען פאָמאָרסקאַ 57. צו ערפאַהרען ביים וועכטער. 2031

פאַבריקס-לאָקאַלען, ווי אויך אַ בע-זונדערע געביידע צו פערמיטען. דרעוו-נאָווסקאַ 77, קאַשוב, טעלעפאָן 212-47.

פערשידענעס

אַ גוטער קוואַליפיצירטער פערקוי-פער פון דער צוקערווארען-בראַנזשע ווערט געזוכט. זיך צו ווענדען צו ווראָבלעווסקי, נאָוואָמיעסקאַ 29. 2033

קוואַליפיצירטע טריקאָ-נייערינס ווע-רען פון זאָפאָרט געזוכט. מעלדען זיך נאָוואָמייסקאַ 28, פראָנט, 1. שט. 2038

אַ האַנד-נייהער (רי'י) צו 1. סאָרט דאַמען-מאַגאַזין ווערט געזוכט פון זאָפאָרט. ח. וואָידיסלאַווסקי. טראַגוטאַ 4. 2039

ס'ווערען געזוכט מיידלעך צו האַנד-בינדעס. צו ערפאַהרען וואָלבאָרסקאַ 31, ביי הערשקאָוויטש.

אַ רוטינירטער לעהרער מיט לאַנג-יעהריגער פראַקטיק ערטיילט לעקציעס פון העברעאיש צו זעהר ביליגע פרייזען פאַר אַבפאַהרענדע קיין פאַלעסטינאַ — ספּעציעלע הנחות. אָפּערטען אין אַדמיניסטראַציע „נייער פאָלקסבלאַט" סוב „לעהרער"

אַלטע געברויכטע טאַריער-מאַשין אויף פיס צו טרעטען פאַר קאַפּעלושען געזוכט צו קויפען. יאַבלאָ, זאַמענהאָף 13

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na imię Sz. Berger, Łódź, Zachodnia 54. Kwit unieważnia się. 2029

DR. MED.

M. Glazer

הויט און וועגערישע קראַנקהייטען

וואוינט יעצט אויף

ZACHODNIA 64

Telefon 185-49

נעהמט אָן פון 12 ביז 2 און פון 7 ביז 8.30 אָווענד. 1697

זונטאָג און פייערטאָג פון 10 ביז 12 מיטאָג

Dr. S. KANTOR

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעהמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און 4—9 אָווענד, זונטאָג און יום-טוב פון 8—2 נאָכמ.

Dr. med.

Berman

צעגעלניאַנאַ 15. טעל. 149-07.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע - בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.

נעמט אָן פון 8—11 פריה און 4—8 אָווענד, זונטאָג פון 9- 1 בייטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1—2 מיטאָג און פון 5—9 אָוונט. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג

אַלע אַרט אַנאַליזען.

פאַר אַרבייטסלאָזע לעטשניצע-פרייזן

כירורגישער קאַבינעט

Dr. Szreiber

איז בעזונדערן איבער געטראָגן אויף

Narutowicza № 9

tel. 122-95.

אָפּעראַציעס, אַפּאַטרונגקעס, המלט זשילאַקעס או"ח הייל־אנשטאַלט-פרייזע.

Lek. dent.

S. LIBERMAN

ליסטאָפּאַד 46, 11.

טעל. 172-06

נעהמט אָן פון 4—7 נאָכמיטאָג, פון 7—9 אָווענד —

זענען די פרייזען בעדייטענד פערקלענערט.

כירורגיש

וועכנערין-קליניק

„SANATO"

S. Z O. O.

אַגראַדאָוואַ 10 טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

געבורטען 2 קל. 175 זל.

לעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אָן קראַנקע אין אַלע ספּעציאַליטעטען

פון 9 פריה ביז 7 אַ זייגער אָוונט.

וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט

11 בזשעזשינער 11

טעלעפאָן 137-63

עס נעמען אָן דאָקטוירים ספּעציאַליסטען:

שיפּמאַן, וואַלינסקי, שמיר-געלד, קערשנער, שמער-לאַווסקי, סלאָבאָדסקי, זאַלצ-וואַסער, איציקזאָן, קראַ-סאָווסקי, יאַקובזאָן

און דענטיסטין סטראַפּאַלסקאַ.

וויזיט 3 זל.

זיכערע הילף און אַ רפואה!

אָהן אָפּעראַציע, אָהן בלוט, אָהן אַ מעסער און אָהן בלוט-פער-גיסונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאַליקעס אין גוף, פאַר הויקערס און פיס.

פערלאָזט אייך נישט, וויל דער ווינ-סעל-ברוך ווערט גרויס אַזוי ווי אַ מענשען-קאָפּ, אָדער ווי אַ וואַסער-קאַן און עס פאַלט אריין אין דעם פיס און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנה דורך פערדריייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטערבליך. ספּעציעלע גומענע הייל-באַנדאַזשען אויסגעצייכנעט גוט דורך גרו סע פראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשען פראָפעסאָר דאָקטאָר בראַבירעזיונד בע-זאָרגט זיכער דעם שווערסטען און פערעלטער-טען ברוך, אויך פאַר הויקערס, לייזונגען מיט הייל-גאַרטעלען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרומטע פיס און פּלאַט-פיס, ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך, קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן.

עמפּפאַנגט פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אָווענד.

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg **Łódź, Wólczańska 10** ,tel. 221-77 front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. די פאָלגענדע האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אונגעוועהנליכע - פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר בּאַראַנש, פּראָפ. ד"ר י. מאַרישלער, פּראָפ. דר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס הערצינסטען דאַנק דעם ה' דיר. י ראַפּאַפּאָרט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 פאַר בעפרייען מיך פון אַ שווערען ברוך, אויף וועלכען כ'האָב אַזוי שטאַרק געליטען און כ'בין 3 מאָל געווען אָפּערירט.

(—) K.Hartman,fabrykant, Łódź,ul.Franciszkańska 34

לעזט און שטוינט!

מיין פּאָפּולערע

קונסט-פאָטאָגראַפישע אַנשטאַלט

„פּאַראַניאַ"

שוו. יערזשעגאַ 11

וואָס איז גוט בעקאַנט אין לאָדז מיט די גוטע אַרבייט, האָט רעדוצירט די פרייזען אויף אַלע אַרט פאָטאָגראַפיעס כמעט בחנם. פון אויטאָמאַטישע ביז די גרעסטע בילדער זענען די פרייזען זעהר נידריג, דערצו בעקומט דער קליענט אַ מתנה אַ שפּיגעל מיט זיין פאָ-טאָגראַפיע צו יעדע אויפנאַהמע, וואָס ער פאָטאָגראַפירט זיך גאָר.

בעם.: אויפ'ן בערלאַנג פון די ג' קליענטען, גיב איך צו די אויפנאַמעס זעהר שעהנע קאָסטיומען פון טעאַטער גענצליך בחנם.

מיט אַכטונג

אַרטיסט. פאָטאָגראַפ. אַטעליער

„POLONIA"

לאָדז, יעזשעגאַ 11

אינה. דיפל. פאָטאָגר. גומערמאַן

צופאַהר מיטן טראַמוואַי נומ' 3.

אַנאָנסען-פרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאַר'ן טעקסט—8 גר.	פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר.	אין דער זייט	שפּאַלטען
אין טעקסט—40 .	. . .	—60	4
נאָכ'ן טעקסט—12	. . . .	—18	

אויסער דער שטאָדט 50 פראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פרייז:

אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און טער מין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען טעגליך פון ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z ogr. odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 25.